

مقاله

پژوهشی

Research

Article

پیش‌بینی رفتارهای قلدری و جامعه‌ستیزی بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در افراد وابسته به مواد*

سعید شالیجی مجذ^۱، علی محمدزاده^۲، ناهید یوسف پور^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۲۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۱۳

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه رفتارهای قلدری و جامعه‌ستیزی با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در بین افراد وابسته به مواد بود. **روش:** روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه پژوهش کلیه مصرف کنندگان مواد مخدر شهر تبریز بود که جهت درمان به مراکز ترک اعتیاد و کمپ‌های دولتی و خصوصی مراجعه کرده بودند. از بین آن‌ها ۳۸۱ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشای انتخاب شدند. هر یک از آزمودنی‌های این مطالعه به پرسشنامه طرحواره یانگ (فرم کوتاه)، پرسشنامه سبک‌های دفاعی، مقیاس قلدری و مقیاس سایکوپاتی پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از تحلیل رگرسیون چندمتغیره تحلیل شدند. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد بین رفتارهای قلدری و رفتارهای جامعه‌ستیزی با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی رابطه وجود دارد. بر این اساس ۲۳ درصد از رفتارهای قلدری توسط طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نیز ۱۱ درصد از رفتارهای جامعه‌ستیزی توسط این طرحواره‌ها پیش‌بینی می‌شود. از سوی دیگر ۹ درصد از رفتارهای قلدری و نیز ۱۲ درصد از رفتارهای جامعه‌ستیزی توسط مکانیسم‌های دفاعی قابل پیش‌بینی می‌باشد. **نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج، با شناسایی طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی افراد وابسته به مواد امکان پیش‌بینی رفتارهای جامعه‌ستیزی و قلدری وجود دارد. بنابراین، با اصلاح طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی می‌توان فراوانی رفتارهای جامعه‌ستیزی و قلدری در این بیماران را کاهش داد.

کلیدواژه‌ها: طرحواره‌های ناسازگار اولیه، مکانیسم‌های دفاعی، رفتارهای قلدری، جامعه‌ستیزی، سوء مصرف مواد

*. این مقاله برگفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول در دانشگاه پیام نور است.

۱. نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. پست الکترونیک:

s.shmajd1986@gmail.com

۲. استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۳. استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

مقدمه

وابستگی یا اعتیاد به انواع مواد مخدر مشکل اجتماعی است که فرد را از لحاظ جسمانی و روان شناختی به خود وابسته می‌کند و تمامی رفتارهایش را از نظر فردی و اجتماعی تحت تاثیر قرار می‌دهد (ولی الهی، ۱۳۹۶). در حال حاضر سوء مصرف مواد به این صورت تعریف می‌شود: **الگویی** که در یک دوره ۱۲ ماهه به صورت مصرف مواد ناسازگارانه، روی می‌دهد و در این دوره منجر به اختلال یا پریشانی شدید می‌شود (راهنمای طبقه بندی و تشخیص آماری اختلالات روانی^۱، ۲۰۱۳). عوامل متعدد اجتماعی، شخصیتی، وراثتی، محیطی و فردی در بروز عامل وابستگی به مواد موثر می‌باشند که میتوان از این عوامل به رفتارهای قلدری و جامعه سنتیزی که به لحاظ مشاهدات بالینی اکثر این افراد دارای این رفتارها می‌باشند و نیز از نظر شخصیتی مکانیسم‌های دفاعی نوروتیک که این افراد به صورت ناهاشیار به کار می‌گیرند و نهایتاً طرحواره‌های ناسازگار اولیه در بروز اعتیاد نقش بسزایی دارند.

۲۸۶

286

۱۴۰۱۱۶ نمایه علمی پژوهشی
سلامت و پرورش انسان
۲۰۲۲

یکی از عوامل مذکور که در رابطه با اعتیاد به مواد مخدر دارای اهمیت می‌باشد، طرحواره‌های ناسازگار اولیه^۲ است. طرحواره‌های ناسازگار اولیه از نظر شناختی ساختارهای عمیقی هستند که به باورهای فرد درباره خودش اشاره دارند (یانگ^۳؛ ۲۰۰۳؛ ترجمه حمید پور و اندوز، ۱۳۹۸). یانگ (۱۹۹۹) بیان می‌کند طرحواره‌های ناسازگار اولیه در نتیجه تجارت کودکی منفی در فرد ایجاد می‌شوند که نهایتاً بر مدل تفکر، رفتار و احساس فرد در روابط صمیمانه بعدی و دیگر جنبه‌های زندگی اش درباره خود و دیگران تاثیر می‌گذارند (لیهی^۴؛ ترجمه صادقی، نیازاده و فیاضی، ۱۳۹۸). طبق پژوهش‌ها رابطه والد - فرزندی و انعطاف‌پذیری روانی در طول دوره رشد بر وجود طرحواره‌های ناسازگار تاثیر دارد (فیشر، اسموت و دلفابرو^۵، ۲۰۱۶). به اعتقاد یانگ، طرحواره‌هایی که در نتیجه تجارت ناگوار دوران کودکی شکل می‌گیرند، هسته اصلی اختلال شخصیت^۶ و بسیاری از

1. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)
2. Early maladaptive schema (EMS)
3. Young

4. Leahy
5. Fischer, Smout & Delfabbro
6. Personality disorder

اختلالات روانشناختی می‌باشد (ینگ ۱۹۹۹؛ ترجمه صاحبی و حمیدپور، ۱۳۹۵). دلیل انتخاب متغیر حاضر نیز از این باور نشات گرفته است که با فعال شدن طرحواره‌های ناسازگار اولیه سطوحی از اختلالات روانی، مشکلات رفتاری، ناتوانایی‌های شغلی و تعارضات بین فردی و به طبع آن گرایش به مصرف مواد مخدر بروز می‌یابد. کلیفتون^۱ (۱۹۹۵) معتقد است طرحواره ناسازگار شکست رابطه معکوس با اعتماد به نفس بالا دارد. در واقع افرادی که از وابستگی به مواد مخدر رنج می‌برند در طرحواره‌های ناسازگار خود دچار مشکل هستند و این عامل دلیلی برای عدم خلاصی از مواد می‌باشد (صلواتی و یزدان دوست، ۱۳۹۴). شوری، اندرسون، استوارت و استرانگ^۲ (۲۰۱۲)، سهند، زارع و فتی (۱۳۹۳)، اصغری، علیپور و صیادی (۱۳۹۵)، اورکی، درتاج و مهدی زاده (۱۳۹۶) و پیری، حسینی‌ایی، اسدی و شریعت نیا (۱۳۹۸) در مطالعات شان به این نتیجه رسیدند که تغییر و اصلاح طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌تواند در افزایش میزان موقیت معتقدان ناموفق به ترک مواد افیونی موثر باشد.

۲۸۷

287

شماره ۳۳، پیاره ۱، Vol. 16, No. 63, Spring 2022

افراد اگر نتوانند با روش‌های منطقی و مستقیم اضطراب و مشکلات خود را کنترل کنند از مکانیسم دفاعی^۳ (که به صورت روش‌های غیر مستقیم است) استفاده می‌کنند. مکانیسم‌های دفاعی دو ویژگی مشترک دارند: الف) انکار یا تحریف واقعیت^۴ و ب) عمل کردن در سطح ناهشیار^۵. پس مکانیزم‌های دفاعی از من^۶ در مواجهه با اضطراب محافظت می‌کنند. به همین خاطر در نظام روان تحلیل گری^۷، هر اختلال روانی با مکانیسم‌های دفاعی غیر انطباقی مشخصی همراه است (ریو^۸، ۲۰۰۱؛ ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۸). بررسی‌های متعدد از این فرض حمایت کرده‌اند که مکانیسم‌های دفاعی با سلامت جسمی و روانی افراد و در کل شخصیت و تفاوت‌های فردی در ارتباط است (هالووی، بولار و اسکات، ۲۰۱۷). افرادی که دچار سوء مصرف مواد هستند با استفاده از مکانیسم‌های دفاعی دائماً به صورت ناهشیار مشکلات وابستگی خود را شاید به دلیل فرار

1. Clifton
2. Shorey, Anderson, Stuart & Strong
3. Defense mechanism
4. Denial
5. Unconscious

6. Ego
7. Psychoanalytic
8. Rio
9. Hallowey, bular & scatt

از مشکل موجود و مورد مقبول جامعه واقع شدن انکار و تحریف می‌کنند. تاکنون روش‌های درمانی متفاوتی برای بیماران مبتلا به سوء مصرف مواد مخدر پیشنهاد شده است ولی هر یک از این روش‌ها تا حدودی موفق بوده‌اند و متاسفانه عود و بازگشت مکرری داشته‌اند (دژاکام، ۱۳۹۷). با افزایش تحریف شناختی یک دفاع، از میزان آگاهی هشیارانه کاسته می‌شود و در نتیجه برای مقابله با تحریف شناختی تلاش کمتری انجام می‌شود (براد^۱، ۲۰۱۴). قمری، رستمی، نادر و ایل بیگی (۱۳۸۹)، فاضلی فارسانی و یوسف وند (۱۳۹۷) در پژوهش‌هایشان نشان دادند که ویژگی‌های شخصیتی و مکانیزم‌های دفاعی رشد نیافته و نوروتیک از عوامل اصلی بروز، تشدید یا عود وابستگی به مواد است. کاروالیو، ریس و پیانووسکی^۲ (۲۰۱۹) نیز نشان دادند کسانی که به دنبال استفاده از مکانیسم‌های دفاعی نابالغ هستند از شخصیت بیمار گون برخوردارند.

از جمله متغیرهایی که تحت تاثیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی می‌تواند در گرایش به مصرف مواد تاثیرگذار باشد قدری^۳ است و به عنوان رفتاری تعریف می‌شود که به موجب آن، در یک رابطه طرفی که دارای قدرت می‌باشد، به صورت آشکار از بیشتر بودن قدرت خود سوء استفاده کرده و با پرخاشگری می‌خواهد طرف مقابل را بترساند. به عبارت دیگر یک فرد به صورت مداوم به وسیله فرد یا گروهی که از او قوی‌ترند مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرد. ریشه‌های این رفتارها را می‌توان به عوامل زیستی، ژنتیک و دوره‌های آغازین زندگی مرتبط دانست (فست^۴، ۲۰۱۶). توجه به پدیده قدری از پژوهش مشهور الیوس^۵ (۱۹۸۷) آغاز شد که قدری را به عنوان یک عمل پرخاشگرانه تعریف می‌کند که قربانی نمی‌تواند از خود در برابر این عمل دفاع کند (روجری، فریمیل، استیکا، پرن و آلساکر^۶، ۲۰۱۳). از نمونه‌های مشخص و بارز قدری می‌توان به رفتار ناهنجار مردان با زنان در محیط کار اشاره کرد که ریشه در جامعه مردسالار دارد (شاهین، حمد، هاورانی و نصار^۷، ۲۰۱۸). تنها یک فاکتور خطرناک و هم

۲۸۸
288

۱۴۰۱۱۶، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۴۱۰، ۱۶۴۱۱، ۱۶۴۱۲، ۱۶۴۱۳، ۱۶۴۱۴، ۱۶۴۱۵، ۱۶۴۱۶، ۱۶۴۱۷، ۱۶۴۱۸، ۱۶۴۱۹، ۱۶۴۲۰، ۱۶۴۲۱، ۱۶۴۲۲، ۱۶۴۲۳، ۱۶۴۲۴، ۱۶۴۲۵، ۱۶۴۲۶، ۱۶۴۲۷، ۱۶۴۲۸، ۱۶۴۲۹، ۱۶۴۲۱۰، ۱۶۴۲۱۱، ۱۶۴۲۱۲، ۱۶۴۲۱۳، ۱۶۴۲۱۴، ۱۶۴۲۱۵، ۱۶۴۲۱۶، ۱۶۴۲۱۷، ۱۶۴۲۱۸، ۱۶۴۲۱۹، ۱۶۴۲۲۰، ۱۶۴۲۲۱، ۱۶۴۲۲۲، ۱۶۴۲۲۳، ۱۶۴۲۲۴، ۱۶۴۲۲۵، ۱۶۴۲۲۶، ۱۶۴۲۲۷، ۱۶۴۲۲۸، ۱۶۴۲۲۹، ۱۶۴۲۳۰، ۱۶۴۲۳۱، ۱۶۴۲۳۲، ۱۶۴۲۳۳، ۱۶۴۲۳۴، ۱۶۴۲۳۵، ۱۶۴۲۳۶، ۱۶۴۲۳۷، ۱۶۴۲۳۸، ۱۶۴۲۳۹، ۱۶۴۲۴۰، ۱۶۴۲۴۱، ۱۶۴۲۴۲، ۱۶۴۲۴۳، ۱۶۴۲۴۴، ۱۶۴۲۴۵، ۱۶۴۲۴۶، ۱۶۴۲۴۷، ۱۶۴۲۴۸، ۱۶۴۲۴۹، ۱۶۴۲۴۱۰، ۱۶۴۲۴۱۱، ۱۶۴۲۴۱۲، ۱۶۴۲۴۱۳، ۱۶۴۲۴۱۴، ۱۶۴۲۴۱۵، ۱۶۴۲۴۱۶، ۱۶۴۲۴۱۷، ۱۶۴۲۴۱۸، ۱۶۴۲۴۱۹، ۱۶۴۲۴۲۰، ۱۶۴۲۴۲۱، ۱۶۴۲۴۲۲، ۱۶۴۲۴۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴، ۱۶۴۲۴۲۵، ۱۶۴۲۴۲۶، ۱۶۴۲۴۲۷، ۱۶۴۲۴۲۸، ۱۶۴۲۴۲۹، ۱۶۴۲۴۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۲۱، ۱۶۴۲۴۲۲۲، ۱۶۴۲۴۲۲۳، ۱۶۴۲۴۲۲۴، ۱۶۴۲۴۲۲۵، ۱۶۴۲۴۲۲۶، ۱۶۴۲۴۲۲۷، ۱۶۴۲۴۲۲۸، ۱۶۴۲۴۲۲۹، ۱۶۴۲۴۲۳۰، ۱۶۴۲۴۲۳۱، ۱۶۴۲۴۲۳۲، ۱۶۴۲۴۲۳۳، ۱۶۴۲۴۲۳۴، ۱۶۴۲۴۲۳۵، ۱۶۴۲۴۲۳۶، ۱۶۴۲۴۲۳۷، ۱۶۴۲۴۲۳۸، ۱۶۴۲۴۲۳۹، ۱۶۴۲۴۲۴۰، ۱۶۴۲۴۲۴۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲، ۱۶۴۲۴۲۴۳، ۱۶۴۲۴۲۴۴، ۱۶۴۲۴۲۴۵، ۱۶۴۲۴۲۴۶، ۱۶۴۲۴۲۴۷، ۱۶۴۲۴۲۴۸، ۱۶۴۲۴۲۴۹، ۱۶۴۲۴۲۴۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۳۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۱۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۳، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۴، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۵، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۶، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۷، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۸، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۹، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۰، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۱، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲۱۲۲، ۱۶۴۲۴۲۴۲۴۲۴۲۱۲۲۲۲

نتیجه‌ای از قلدری است (راسون، هد، کلینبرگ و استانفیلد^۱، ۲۰۱۱). رید، ناگت و کوپر^۲ (۲۰۱۵) نتیجه گرفتند که رابطه مثبتی بین قلدری و ابتلا به مواد مخدر وجود دارد. قمری گیوه و مجرد (۱۳۹۵) نشان داد که بین تکانشگری با رفتارهای قلدرانه بدون توجه به پیامدهای منفی آن و گرایش به وابستگی مواد رابطه مثبت وجود دارد. احمدی پور و قاسمی مطلق (۱۳۹۴) نتیجه گرفتند که بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و خشم و رفتارهای قلدرانه رابطه مثبت وجود دارد. حسن زاده، جعفرپور رضایی و حسن زاده (۱۳۹۹) طرحواره‌های ناسازگار اولیه را در مورد قلدری ساییری بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که آموزش طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌تواند در جهت پیشگیری از رفتارهای مرتبط با قلدری مورد استفاده روانشناسان و متخصصان امر قرار گیرد. آلب، کالویت، وانت، وان بورن و برات^۳ (۲۰۱۸) ارتباط طرحواره‌های ناسازگار اولیه را بین بزه دیدگی قلدری و علائم افسردگی در نوجوانان بررسی کردند که نتیجه گرفتند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه نوجوانان را در معرض رفتارهای قلدری قرار می‌دهد. لیما، جوس و فرناندز^۴ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان رابطه بین رفتارهای قلدری و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در دانشجویان به این نتیجه رسیدند که قلدری در تعامل با جنبه‌های شخصیتی می‌تواند رنج روانی فرد را افزایش دهد، یا حتی شرایط روانشناختی احتمالی مانند اضطراب و افسردگی را تحریک کند. از این نظر، طرحواره درمانی می‌تواند استراتژی هایی را برای بهبود مقابله با زورگویی ارائه دهد، اما این موضوع باید در تحقیقات بعدی آزمایش شود. کالوت، فرناندز گونزالز، گونزالز کابررا و گامز گوادیکسز^۵ (۲۰۱۸) به این نتیجه رسیدند که عوامل احتمالی قبل انعطاف، مانند طرحواره‌های ناسازگار اولیه ادامه قربانی شدن بین فردی را حفظ می‌کند. در مورد رابطه مکانیسم‌های دفاعی با رفتارهای قلدری نیز جیوازوپلیاس، کاراجیاناپولو و میتسوپولو^۶ (۲۰۱۷) به این نتیجه رسیدند که مکانیسم‌های دفاعی می‌تواند بزهکاری، قربانی شدن و بهزیستی ادراک شده را از هم تمیز دهد.

۲۸۹
۲۸۹

شماره ۱۴۰، پیاپی ۱، سال شاهد، شماره ۲۳، Spring 2022
Vol. 16, No. 63, Spring 2022

1. Rothon, Head, Klineberg & Stansfeld
2. Reed, Nugent & cooper
3. Alba, Calvete,Wante,Van Beveren & Braet

4. Lima, José & Fernandes
5. Calvete, Fernández-González, González-Cabrera & Gámez-Guadix
6. Giovazolias, Karagiannopoulou & Mitsopoulou

متغیر دیگری که می‌تواند با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در گرایش به مصرف مواد نقش داشته باشد جامعه سنجی است. افراد جامعه سنجی^۱ هیچ ارزشی برای امور خارج از تمامیت وجودی خود قائل نیستند مگر به عنوان منبع لذت و تمامیت خواهی؛ در واقع این افراد به قواعد اجتماعی به عنوان امور تحمل ناپذیر نگاه می‌کنند و توانایی در نظر گرفتن دیگران را ندارند و بر این مبنای در روند اتخاذ تصمیمات شان آن‌ها را مورد توجه قرار نمی‌دهند. این نبود ندامت و فقدان احساس منفی، یک عامل تسهیل کننده برای رفتارهای خشونت آمیز و تخریبی آنان است (هالچین، ۲۰۰۳). بررسی‌های انجام شده در زمینه شخصیت و اعتیاد بیانگر این است که معتادان در عامل شخصیتی روان رنجورخوبی نمرات بالایی نشان می‌دهند (والتون و رابرتسن، ۲۰۱۴؛ ترول و شر، ۲۰۰۸). این افراد با رفتار ضد اجتماعی مزمن، عدم رعایت حقوق دیگران، غالباً خشونت آمیز و عدم احساس گناه از این رفتار مشخص می‌شود (واگن، دلیسی، بیور، و کسلر، بارس و فلتچر، ۲۰۱۵). پیری و همکاران (۱۳۹۸) در مطالعاتشان نتیجه گرفتند که طرحواره درمانی در کاهش علائم جامعه سنجی در افراد وابسته به مواد موثر است و بهروز چلمردی (۱۳۹۲) نیز نتیجه گرفت که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در افراد ضد اجتماعی بالاتر است. تورک کاپار، کالیونکو، گوریز و حمام چی^۵ (۲۰۱۵) نشان دادند که افراد دارای شخصیت ضد اجتماعی چند طرحواره ناسازگار اولیه را دارند. همانگونه که از پژوهش‌های قبلی نیز استنباط می‌شود جامعه سنجی در افراد وابسته به مواد به وفور دیده می‌شود و این خصوصیات رفتاری در معتادان می‌تواند با چندین حوزه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نیز مکانیسم‌های دفاعی رشد نایافته و نوروتیک در ارتباط باشد. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه چندگانه بین رفتارهای قدری، رفتارهای جامعه سنجی با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در افراد وابسته به مواد طرح‌ریزی شده است. با توجه به مسائل ذکر شده امید است نتایج پژوهش حاضر در

۲۹۰
290

۱۴۰، ۱۶۰، ۱۷۰، ۱۹۰، ۲۰۰، ۲۱۰، ۲۲۰، ۲۳۰، ۲۴۰، ۲۵۰، ۲۶۰، ۲۷۰، ۲۸۰، ۲۹۰، ۳۰۰، ۳۱۰، ۳۲۰، ۳۳۰، ۳۴۰، ۳۵۰، ۳۶۰، ۳۷۰، ۳۸۰، ۳۹۰، ۴۰۰، ۴۱۰، ۴۲۰، ۴۳۰، ۴۴۰، ۴۵۰، ۴۶۰، ۴۷۰، ۴۸۰، ۴۹۰، ۵۰۰، ۵۱۰، ۵۲۰، ۵۳۰، ۵۴۰، ۵۵۰، ۵۶۰، ۵۷۰، ۵۸۰، ۵۹۰، ۶۰۰، ۶۱۰، ۶۲۰، ۶۳۰، ۶۴۰، ۶۵۰، ۶۶۰، ۶۷۰، ۶۸۰، ۶۹۰، ۷۰۰، ۷۱۰، ۷۲۰، ۷۳۰، ۷۴۰، ۷۵۰، ۷۶۰، ۷۷۰، ۷۸۰، ۷۹۰، ۸۰۰، ۸۱۰، ۸۲۰، ۸۳۰، ۸۴۰، ۸۵۰، ۸۶۰، ۸۷۰، ۸۸۰، ۸۹۰، ۹۰۰، ۹۱۰، ۹۲۰، ۹۳۰، ۹۴۰، ۹۵۰، ۹۶۰، ۹۷۰، ۹۸۰، ۹۹۰، ۱۰۰۰، ۱۰۱۰، ۱۰۲۰، ۱۰۳۰، ۱۰۴۰، ۱۰۵۰، ۱۰۶۰، ۱۰۷۰، ۱۰۸۰، ۱۰۹۰، ۱۱۰۰، ۱۱۱۰، ۱۱۲۰، ۱۱۳۰، ۱۱۴۰، ۱۱۵۰، ۱۱۶۰، ۱۱۷۰، ۱۱۸۰، ۱۱۹۰، ۱۲۰۰، ۱۲۱۰، ۱۲۲۰، ۱۲۳۰، ۱۲۴۰، ۱۲۵۰، ۱۲۶۰، ۱۲۷۰، ۱۲۸۰، ۱۲۹۰، ۱۳۰۰، ۱۳۱۰، ۱۳۲۰، ۱۳۳۰، ۱۳۴۰، ۱۳۵۰، ۱۳۶۰، ۱۳۷۰، ۱۳۸۰، ۱۳۹۰، ۱۴۰۰، ۱۴۱۰، ۱۴۲۰، ۱۴۳۰، ۱۴۴۰، ۱۴۵۰، ۱۴۶۰، ۱۴۷۰، ۱۴۸۰، ۱۴۹۰، ۱۵۰۰، ۱۵۱۰، ۱۵۲۰، ۱۵۳۰، ۱۵۴۰، ۱۵۵۰، ۱۵۶۰، ۱۵۷۰، ۱۵۸۰، ۱۵۹۰، ۱۶۰۰، ۱۶۱۰، ۱۶۲۰، ۱۶۳۰، ۱۶۴۰، ۱۶۵۰، ۱۶۶۰، ۱۶۷۰، ۱۶۸۰، ۱۶۹۰، ۱۷۰۰، ۱۷۱۰، ۱۷۲۰، ۱۷۳۰، ۱۷۴۰، ۱۷۵۰، ۱۷۶۰، ۱۷۷۰، ۱۷۸۰، ۱۷۹۰، ۱۸۰۰، ۱۸۱۰، ۱۸۲۰، ۱۸۳۰، ۱۸۴۰، ۱۸۵۰، ۱۸۶۰، ۱۸۷۰، ۱۸۸۰، ۱۸۹۰، ۱۹۰۰، ۱۹۱۰، ۱۹۲۰، ۱۹۳۰، ۱۹۴۰، ۱۹۵۰، ۱۹۶۰، ۱۹۷۰، ۱۹۸۰، ۱۹۹۰، ۲۰۰۰، ۲۰۱۰، ۲۰۲۰، ۲۰۳۰، ۲۰۴۰، ۲۰۵۰، ۲۰۶۰، ۲۰۷۰، ۲۰۸۰، ۲۰۹۰، ۲۱۰۰، ۲۱۱۰، ۲۱۲۰، ۲۱۳۰، ۲۱۴۰، ۲۱۵۰، ۲۱۶۰، ۲۱۷۰، ۲۱۸۰، ۲۱۹۰، ۲۲۰۰، ۲۲۱۰، ۲۲۲۰، ۲۲۳۰، ۲۲۴۰، ۲۲۵۰، ۲۲۶۰، ۲۲۷۰، ۲۲۸۰، ۲۲۹۰، ۲۳۰۰، ۲۳۱۰، ۲۳۲۰، ۲۳۳۰، ۲۳۴۰، ۲۳۵۰، ۲۳۶۰، ۲۳۷۰، ۲۳۸۰، ۲۳۹۰، ۲۴۰۰، ۲۴۱۰، ۲۴۲۰، ۲۴۳۰، ۲۴۴۰، ۲۴۵۰، ۲۴۶۰، ۲۴۷۰، ۲۴۸۰، ۲۴۹۰، ۲۵۰۰، ۲۵۱۰، ۲۵۲۰، ۲۵۳۰، ۲۵۴۰، ۲۵۵۰، ۲۵۶۰، ۲۵۷۰، ۲۵۸۰، ۲۵۹۰، ۲۶۰۰، ۲۶۱۰، ۲۶۲۰، ۲۶۳۰، ۲۶۴۰، ۲۶۵۰، ۲۶۶۰، ۲۶۷۰، ۲۶۸۰، ۲۶۹۰، ۲۷۰۰، ۲۷۱۰، ۲۷۲۰، ۲۷۳۰، ۲۷۴۰، ۲۷۵۰، ۲۷۶۰، ۲۷۷۰، ۲۷۸۰، ۲۷۹۰، ۲۸۰۰، ۲۸۱۰، ۲۸۲۰، ۲۸۳۰، ۲۸۴۰، ۲۸۵۰، ۲۸۶۰، ۲۸۷۰، ۲۸۸۰، ۲۸۹۰، ۲۹۰۰، ۲۹۱۰، ۲۹۲۰، ۲۹۳۰، ۲۹۴۰، ۲۹۵۰، ۲۹۶۰، ۲۹۷۰، ۲۹۸۰، ۲۹۹۰، ۳۰۰۰، ۳۰۱۰، ۳۰۲۰، ۳۰۳۰، ۳۰۴۰، ۳۰۵۰، ۳۰۶۰، ۳۰۷۰، ۳۰۸۰، ۳۰۹۰، ۳۱۰۰، ۳۱۱۰، ۳۱۲۰، ۳۱۳۰، ۳۱۴۰، ۳۱۵۰، ۳۱۶۰، ۳۱۷۰، ۳۱۸۰، ۳۱۹۰، ۳۲۰۰، ۳۲۱۰، ۳۲۲۰، ۳۲۳۰، ۳۲۴۰، ۳۲۵۰، ۳۲۶۰، ۳۲۷۰، ۳۲۸۰، ۳۲۹۰، ۳۳۰۰، ۳۳۱۰، ۳۳۲۰، ۳۳۳۰، ۳۳۴۰، ۳۳۵۰، ۳۳۶۰، ۳۳۷۰، ۳۳۸۰، ۳۳۹۰، ۳۴۰۰، ۳۴۱۰، ۳۴۲۰، ۳۴۳۰، ۳۴۴۰، ۳۴۵۰، ۳۴۶۰، ۳۴۷۰، ۳۴۸۰، ۳۴۹۰، ۳۵۰۰، ۳۵۱۰، ۳۵۲۰، ۳۵۳۰، ۳۵۴۰، ۳۵۵۰، ۳۵۶۰، ۳۵۷۰، ۳۵۸۰، ۳۵۹۰، ۳۶۰۰، ۳۶۱۰، ۳۶۲۰، ۳۶۳۰، ۳۶۴۰، ۳۶۵۰، ۳۶۶۰، ۳۶۷۰، ۳۶۸۰، ۳۶۹۰، ۳۷۰۰، ۳۷۱۰، ۳۷۲۰، ۳۷۳۰، ۳۷۴۰، ۳۷۵۰، ۳۷۶۰، ۳۷۷۰، ۳۷۸۰، ۳۷۹۰، ۳۸۰۰، ۳۸۱۰، ۳۸۲۰، ۳۸۳۰، ۳۸۴۰، ۳۸۵۰، ۳۸۶۰، ۳۸۷۰، ۳۸۸۰، ۳۸۹۰، ۳۹۰۰، ۳۹۱۰، ۳۹۲۰، ۳۹۳۰، ۳۹۴۰، ۳۹۵۰، ۳۹۶۰، ۳۹۷۰، ۳۹۸۰، ۳۹۹۰، ۴۰۰۰، ۴۰۱۰، ۴۰۲۰، ۴۰۳۰، ۴۰۴۰، ۴۰۵۰، ۴۰۶۰، ۴۰۷۰، ۴۰۸۰، ۴۰۹۰، ۴۱۰۰، ۴۱۱۰، ۴۱۲۰، ۴۱۳۰، ۴۱۴۰، ۴۱۵۰، ۴۱۶۰، ۴۱۷۰، ۴۱۸۰، ۴۱۹۰، ۴۲۰۰، ۴۲۱۰، ۴۲۲۰، ۴۲۳۰، ۴۲۴۰، ۴۲۵۰، ۴۲۶۰، ۴۲۷۰، ۴۲۸۰، ۴۲۹۰، ۴۳۰۰، ۴۳۱۰، ۴۳۲۰، ۴۳۳۰، ۴۳۴۰، ۴۳۵۰، ۴۳۶۰، ۴۳۷۰، ۴۳۸۰، ۴۳۹۰، ۴۴۰۰، ۴۴۱۰، ۴۴۲۰، ۴۴۳۰، ۴۴۴۰، ۴۴۵۰، ۴۴۶۰، ۴۴۷۰، ۴۴۸۰، ۴۴۹۰، ۴۵۰۰، ۴۵۱۰، ۴۵۲۰، ۴۵۳۰، ۴۵۴۰، ۴۵۵۰، ۴۵۶۰، ۴۵۷۰، ۴۵۸۰، ۴۵۹۰، ۴۶۰۰، ۴۶۱۰، ۴۶۲۰، ۴۶۳۰، ۴۶۴۰، ۴۶۵۰، ۴۶۶۰، ۴۶۷۰، ۴۶۸۰، ۴۶۹۰، ۴۷۰۰، ۴۷۱۰، ۴۷۲۰، ۴۷۳۰، ۴۷۴۰، ۴۷۵۰، ۴۷۶۰، ۴۷۷۰، ۴۷۸۰، ۴۷۹۰، ۴۸۰۰، ۴۸۱۰، ۴۸۲۰، ۴۸۳۰، ۴۸۴۰، ۴۸۵۰، ۴۸۶۰، ۴۸۷۰، ۴۸۸۰، ۴۸۹۰، ۴۹۰۰، ۴۹۱۰، ۴۹۲۰، ۴۹۳۰، ۴۹۴۰، ۴۹۵۰، ۴۹۶۰، ۴۹۷۰، ۴۹۸۰، ۴۹۹۰، ۵۰۰۰، ۵۰۱۰، ۵۰۲۰، ۵۰۳۰، ۵۰۴۰، ۵۰۵۰، ۵۰۶۰، ۵۰۷۰، ۵۰۸۰، ۵۰۹۰، ۵۱۰۰، ۵۱۱۰، ۵۱۲۰، ۵۱۳۰، ۵۱۴۰، ۵۱۵۰، ۵۱۶۰، ۵۱۷۰، ۵۱۸۰، ۵۱۹۰، ۵۲۰۰، ۵۲۱۰، ۵۲۲۰، ۵۲۳۰، ۵۲۴۰، ۵۲۵۰، ۵۲۶۰، ۵۲۷۰، ۵۲۸۰، ۵۲۹۰، ۵۳۰۰، ۵۳۱۰، ۵۳۲۰، ۵۳۳۰، ۵۳۴۰، ۵۳۵۰، ۵۳۶۰، ۵۳۷۰، ۵۳۸۰، ۵۳۹۰، ۵۴۰۰، ۵۴۱۰، ۵۴۲۰، ۵۴۳۰، ۵۴۴۰، ۵۴۵۰، ۵۴۶۰، ۵۴۷۰، ۵۴۸۰، ۵۴۹۰، ۵۵۰۰، ۵۵۱۰، ۵۵۲۰، ۵۵۳۰، ۵۵۴۰، ۵۵۵۰، ۵۵۶۰، ۵۵۷۰، ۵۵۸۰، ۵۵۹۰، ۵۶۰۰، ۵۶۱۰، ۵۶۲۰، ۵۶۳۰، ۵۶۴۰، ۵۶۵۰، ۵۶۶۰، ۵۶۷۰، ۵۶۸۰، ۵۶۹۰، ۵۷۰۰، ۵۷۱۰، ۵۷۲۰، ۵۷۳۰، ۵۷۴۰، ۵۷۵۰، ۵۷۶۰، ۵۷۷۰، ۵۷۸۰، ۵۷۹۰، ۵۸۰۰، ۵۸۱۰، ۵۸۲۰، ۵۸۳۰، ۵۸۴۰، ۵۸۵۰، ۵۸۶۰، ۵۸۷۰، ۵۸۸۰، ۵۸۹۰، ۵۹۰۰، ۵۹۱۰، ۵۹۲۰، ۵۹۳۰، ۵۹۴۰، ۵۹۵۰، ۵۹۶۰، ۵۹۷۰، ۵۹۸۰، ۵۹۹۰، ۶۰۰۰، ۶۰۱۰، ۶۰۲۰، ۶۰۳۰، ۶۰۴۰، ۶۰۵۰، ۶۰۶۰، ۶۰۷۰، ۶۰۸۰، ۶۰۹۰، ۶۱۰۰، ۶۱۱۰، ۶۱۲۰، ۶۱۳۰، ۶۱۴۰، ۶۱۵۰، ۶۱۶۰، ۶۱۷۰، ۶۱۸۰، ۶۱۹۰، ۶۲۰۰، ۶۲۱۰، ۶۲۲۰، ۶۲۳۰، ۶۲۴۰، ۶۲۵۰، ۶۲۶۰، ۶۲۷۰، ۶۲۸۰، ۶۲۹۰، ۶۳۰۰، ۶۳۱۰، ۶۳۲۰، ۶۳۳۰، ۶۳۴۰، ۶۳۵۰، ۶۳۶۰، ۶۳۷۰، ۶۳۸۰، ۶۳۹۰، ۶۴۰۰، ۶۴۱۰، ۶۴۲۰، ۶۴۳۰، ۶۴۴۰، ۶۴۵۰، ۶۴۶۰، ۶۴۷۰، ۶۴۸۰، ۶۴۹۰، ۶۵۰۰، ۶۵۱۰، ۶۵۲۰، ۶۵۳۰، ۶۵۴۰، ۶۵۵۰، ۶۵۶۰، ۶۵۷۰، ۶۵۸۰، ۶۵۹۰، ۶۶۰۰، ۶۶۱۰، ۶۶۲۰، ۶۶۳۰، ۶۶۴۰، ۶۶۵۰، ۶۶۶۰، ۶۶۷۰، ۶۶۸۰، ۶۶۹۰، ۶۷۰۰، ۶۷۱۰، ۶۷۲۰، ۶۷۳۰، ۶۷۴۰، ۶۷۵۰، ۶۷۶۰، ۶۷۷۰، ۶۷۸۰، ۶۷۹۰، ۶۸۰۰، ۶۸۱۰، ۶۸۲۰، ۶۸۳۰، ۶۸۴۰، ۶۸۵۰، ۶۸۶۰، ۶۸۷۰، ۶۸۸۰، ۶۸۹۰، ۶۹۰۰، ۶۹۱۰، ۶۹۲۰، ۶۹۳۰، ۶۹۴۰، ۶۹۵۰، ۶۹۶۰، ۶۹۷۰، ۶۹۸۰، ۶۹۹۰، ۷۰۰۰، ۷۰۱۰، ۷۰۲۰، ۷۰۳۰، ۷۰۴۰، ۷۰۵۰، ۷۰۶۰، ۷۰۷۰، ۷۰۸۰، ۷۰۹۰، ۷۱۰۰، ۷۱۱۰، ۷۱۲۰، ۷۱۳۰، ۷۱۴۰، ۷۱۵۰، ۷۱۶۰، ۷۱۷۰، ۷۱۸۰، ۷۱۹۰، ۷۲۰۰، ۷۲۱۰، ۷۲۲۰، ۷۲۳۰، ۷۲۴۰، ۷۲۵۰، ۷۲۶۰، ۷۲۷۰، ۷۲۸۰، ۷۲۹۰، ۷۳۰۰، ۷۳۱۰، ۷۳۲۰، ۷۳۳۰، ۷۳۴۰، ۷۳۵۰، ۷۳۶۰، ۷۳۷۰، ۷۳۸۰، ۷۳۹۰، ۷۴۰۰، ۷۴۱۰، ۷۴۲۰، ۷۴۳۰، ۷۴۴۰، ۷۴۵۰، ۷۴۶۰، ۷۴۷۰، ۷۴۸۰، ۷۴۹۰، ۷۵۰۰، ۷۵۱۰، ۷۵۲۰، ۷۵۳۰، ۷۵۴۰، ۷۵۵۰، ۷۵۶۰، ۷۵۷۰، ۷۵۸۰، ۷۵۹۰، ۷۶۰۰، ۷۶۱۰، ۷۶۲۰، ۷۶۳۰، ۷۶۴۰، ۷۶۵۰، ۷۶۶۰، ۷۶۷۰، ۷۶۸۰، ۷۶۹۰، ۷۷۰۰، ۷۷۱۰، ۷۷۲۰، ۷۷۳۰، ۷۷۴۰، ۷۷۵۰، ۷۷۶۰، ۷۷۷۰، ۷۷۸۰، ۷۷۹۰، ۷۸۰۰، ۷۸۱۰، ۷۸۲۰، ۷۸۳۰، ۷۸۴۰، ۷۸۵۰، ۷۸۶۰، ۷۸۷۰، ۷۸۸۰، ۷۸۹۰، ۷۹۰۰، ۷۹۱۰، ۷۹۲۰، ۷۹۳۰، ۷۹۴۰، ۷۹۵۰، ۷۹۶۰، ۷۹۷۰، ۷۹۸۰، ۷۹۹۰، ۸۰۰۰، ۸۰۱۰، ۸۰۲۰، ۸۰۳۰، ۸۰۴۰، ۸۰۵۰، ۸۰۶۰، ۸۰۷۰، ۸۰۸۰، ۸۰۹۰، ۸۱۰۰، ۸۱۱۰، ۸۱۲۰، ۸۱۳۰، ۸۱۴۰، ۸۱۵۰، ۸۱۶۰، ۸۱۷۰، ۸۱۸۰، ۸۱۹۰، ۸۲۰۰، ۸۲۱۰، ۸۲۲۰، ۸۲۳۰، ۸۲۴۰، ۸۲۵۰، ۸۲۶۰، ۸۲۷۰، ۸۲۸۰، ۸۲۹۰، ۸۳۰۰، ۸۳۱۰، ۸۳۲۰، ۸۳۳۰، ۸۳۴۰، ۸۳۵۰، ۸۳۶۰، ۸۳۷۰، ۸۳۸۰، ۸۳۹۰، ۸۴۰۰، ۸۴۱۰، ۸۴۲۰، ۸۴۳۰، ۸۴۴۰، ۸۴۵۰، ۸۴۶۰، ۸۴۷۰، ۸۴۸۰، ۸۴۹۰، ۸۵۰۰، ۸۵۱۰، ۸۵۲۰، ۸۵۳۰، ۸۵۴۰، ۸۵۵۰، ۸۵۶۰، ۸۵۷۰، ۸۵۸۰، ۸۵۹۰، ۸۶۰۰، ۸۶۱۰، ۸۶۲۰، ۸۶۳۰، ۸۶۴۰، ۸۶۵۰، ۸۶۶۰، ۸۶۷۰، ۸۶۸۰، ۸۶۹۰، ۸۷۰۰، ۸۷۱۰، ۸۷۲۰، ۸۷۳۰، ۸۷۴۰، ۸۷۵۰، ۸۷۶۰، ۸۷۷۰، ۸۷۸۰، ۸۷۹۰، ۸۸۰۰، ۸۸۱۰، ۸۸۲۰، ۸۸۳۰، ۸۸۴۰، ۸۸۵۰، ۸۸۶۰، ۸۸۷۰، ۸۸۸۰، ۸۸۹۰، ۸۹۰۰، ۸۹۱۰، ۸۹۲۰، ۸۹۳۰، ۸۹۴۰، ۸۹۵۰، ۸۹۶۰، ۸۹۷۰، ۸۹۸۰، ۸۹۹۰، ۹۰۰۰، ۹۰۱۰، ۹۰۲۰، ۹۰۳۰، ۹۰۴۰، ۹۰۵۰، ۹۰۶۰، ۹۰۷۰، ۹۰۸۰، ۹۰۹۰، ۹۱۰۰، ۹۱۱۰، ۹۱۲۰، ۹۱۳۰، ۹۱۴۰، ۹۱۵۰، ۹۱۶۰، ۹۱۷۰، ۹۱۸۰، ۹۱۹۰، ۹۲۰۰، ۹۲۱۰، ۹۲۲۰، ۹۲۳۰، ۹۲۴۰، ۹۲۵۰، ۹۲۶۰، ۹۲۷۰، ۹۲۸۰، ۹۲۹۰، ۹۳۰۰، ۹۳۱۰، ۹۳۲۰، ۹۳۳۰، ۹۳۴۰، ۹۳۵۰، ۹۳۶۰، ۹۳۷۰، ۹۳۸۰، ۹۳۹۰، ۹۴۰۰، ۹۴۱۰، ۹۴۲۰، ۹۴۳۰، ۹۴۴۰، ۹۴۵۰، ۹۴۶۰، ۹۴۷۰، ۹۴۸۰، ۹۴۹۰، ۹۵۰۰، ۹۵۱۰، ۹۵۲۰، ۹۵۳۰، ۹۵۴۰، ۹۵۵۰، ۹۵۶۰، ۹۵۷۰، ۹۵۸۰، ۹۵۹۰، ۹۶۰۰، ۹۶۱۰، ۹۶۲۰، ۹۶۳۰، ۹۶۴۰، ۹۶۵۰، ۹۶۶۰، ۹۶۷۰، ۹۶۸۰، ۹۶۹۰، ۹۷۰۰، ۹۷۱۰، ۹۷۲۰، ۹۷۳۰، ۹۷۴۰، ۹۷۵۰، ۹۷۶۰، ۹۷۷۰، ۹۷۸۰، ۹۷۹۰، ۹۸۰۰، ۹۸۱۰، ۹۸۲۰، ۹۸۳۰، ۹۸۴۰، ۹۸۵۰، ۹۸۶۰، ۹۸۷۰، ۹۸۸۰، ۹۸۹۰، ۹۹۰۰، ۹۹۱۰، ۹۹۲۰، ۹۹۳۰، ۹۹۴۰، ۹۹۵۰، ۹۹۶۰، ۹۹۷۰، ۹۹۸۰، ۹۹۹۰، ۱۰۰۰۰]

1. Antisocial personality
2. Walton & Roberts
3. Trull & Sher

4. Vaughn, DeLisi, Beaver, Wexler, Barth & Fletcher
5. Turkcapar, Kalyoncu Guriz & Hamamci

کاهش آمار مصرف کنندگان مواد مخدر با توجه به افزایش آگاهی‌ها بر اثر نتایج این پژوهش مفید واقع شود.

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل افراد وابسته به مواد بودند که در زمستان ۱۳۹۸ و بهار ۱۳۹۹ جهت ترک اعتیاد به مرکز شهر تبریز مراجعه کرده بودند و تعداد تقریبی جامعه مدنظر ۵۰۰۰ نفر می‌باشد. از بین جامعه آماری با استفاده از فرمول جدول نمونه‌گیری مورگان ۳۸۱ نفر به صورت نمونه‌گیری خوش‌آی چند مرحله‌ای انتخاب شدند؛ بدین صورت که ابتدا کل مرکز درمانی تعیین شدند و سپس مرکز ترک اعتیاد انتخاب و نهایتاً از مرکز دولتی ماده ۱۶، کنگره ۶۰ و همچنین ۱۱ مرکز ترک اعتیاد غیر دولتی و ۵ مرکز کمپ ترک اعتیاد (یک کمپ مخصوص بانوان و ۴ کمپ مخصوص آقایان) افراد نمونه انتخاب شدند. ملاک ورود شرکت کنندگان به پژوهش مصرف مواد مخدر از نوع شیشه، هروئین و تریاک و نیز دارا بودن سن ۲۵ تا ۵۰ سال و ملاک خروج مصرف قرص یا هر نوع داروی اعتیاد آور با تجویز پزشک معالج و نیز دارا بودن اختلالات روانی با نظر روانپزشک مرکز بود. در نهایت داده‌های به دست آمده با استفاده از رگرسیون چندگانه از نوع همزمان تحلیل شدند.

ابزار

۱- مقیاس قلدري ایلینویز: این پرسشنامه توسط اسپلاغه و هالت^۱ (۲۰۰۱) طراحی شده است. ۱۸ سوال این پرسشنامه سه خرد مقیاس قلدري، قربانی و زد و خورد را مورد سنجش قرار می‌دهد. دامنه پاسخ‌ها شامل هرگز (۱)، یک یا دو بار (۲)، سه یا چهار بار (۳)، پنج یا شش بار (۴) و هفت بار و بیشتر (۵) می‌باشد. نمره بالا در هر زیر مقیاس بیانگر همان گونه رفتار در فرد می‌باشد. اسپلاغه و هالت (۲۰۰۱) در بررسی پایایی، آلفای کرونباخ برای هر یک از مقیاس‌های قلدري ۰/۸۷ و قربانی ۰/۷۹ و زد و خورد ۰/۷۰ به

1. Espelage & Holt

دست آوردن. در ایران چالمه (۱۳۹۲) روایی همگرای این مقیاس را بین ابعاد مقیاس قدری ایلینویز با نمره کل رضایت بخش دانست. ضریب آلفای کرونباخ، دو نیمه سازی و باز آزمایی برای کل مقیاس و ابعاد آن بین ۰/۶۲ تا ۰/۹۰ نوسان داشت و نتیجه گرفته شد که فرم فارسی مقیاس قدری ایلینویز، از روایی و پایابی مناسبی برای جامعه ایرانی مناسب است.

۲- مقیاس سایکوپاتی لوینسون: این ابزار ۲۶ آیتمی توسط لوینسون، کیهل و فیتز پاتریک^۱ (۱۹۹۵) جهت بررسی اجزای اصلی شخصیت سایکوپات در نمونه‌های غیرجنایی و غیربالینی طراحی شده است. این آزمون دو عامل سایکوپاتی اولیه و ثانویه را در طیف لیکرت ۴ درجه‌ای (نمره ۱ بسیار مخالف و نمره ۴ بسیار موافق) می‌سنجد. نمره بالاتر برابر با شدت بالاتر سایکوپاتی در افراد است. سایکوپاتی اولیه شامل سایکوپاتی واقعی با ویژگی‌های بازی دادن، سنگدلی، غیر هیجانی بودن هستند و سایکوپاتی ثانویه از طریق رفتارهای ضد اجتماعی و کنترل نشده‌ای شناخته می‌شود که در نتیجه عدم تنظیم هیجانی به وجود آمده‌اند (برای مثال تکانه‌ای بودن بسیار زیاد). طبق گزارش لوینسون و همکاران (۱۹۹۵) سایکوپاتی اولیه با حساسیت و آمادگی به تخریب گری^۲، ملالت^۳، هیجان خواهی و رفتار ضد اجتماعی رابطه مستقیم و با عواملی مانند اجتناب از آسیب رابطه معکوس دارد. سایکوپاتی ثانویه با عوامل تخریب گری، نگرانی، رفتار ضد اجتماعی، حساسیت به ملالت رابطه مستقیم و با نمره معدل افراد رابطه معکوس دارد (انستیس، گرین، آرناؤ و انستیس^۴، ۲۰۱۷). ضریب آلفای این پرسشنامه در پژوهش انستیس و همکاران (۲۰۱۷) برای سایکوپاتی اولیه ۰/۸۳ و برای سایکوپاتی ثانویه ۰/۷۴ بود. چالمه (۱۳۹۲) ضرایب آلفای کرونباخ را برای کل مقیاس و ابعاد آن بین ۰/۶۲ تا ۰/۹۰ گزارش کرده است.

۳- پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ: این پرسشنامه یک نوع ابزار خودگزارشی است و طرحواره‌ها را با یک مقیاس لیکرت شش درجه‌ای می‌سنجد. فرم بلند آن ۲۰۵ سوال و ۱۶ طرحواره ناسازگار اولیه را می‌سنجد. فرم کوتاه نیز ۷۵ سوال برای

۲۹۲
292

۱- ۰/۹۰، ۰/۸۳، ۰/۷۴، ۰/۶۲، ۰/۵۰، ۰/۴۳، ۰/۳۹، ۰/۳۶، ۰/۳۳، ۰/۲۷، ۰/۲۲

1. Levenson, Kiehl & Fitzpatrick
2. disinhibition

3. boredom susceptibility
4. Anestis, Green, Arnau & Anestis

ارزیابی ۱۵ طرحواره ناسازگار اولیه دارد. این ۱۵ طرحواره در درون پنج حوزه طرحواره بریدگی و طرد (شامل محرومیت هیجانی، رهاشدگی/بی ثباتی، بی اعتمادی/بدرفتاری، انزوای اجتماعی/بیگانگی و نقص/شرم)، خودگردانی و عملکرد مختل (شامل شکست، واپسیگری/بی کفایتی، آسیب پذیری نسبت به ضرر یا بیماری و خود تحول نیافه/گرفتار)، دیگر جهتمندی (شامل اطاعت و ایثار)، گوش به زنگی بیش از حد و بازداری (شامل بازداری هیجانی و معیارهای سرسختانه/عیب جویی افراطی) و محدودیت‌های مختل (شامل استحقاق/خودبزرگی‌بینی، خویشتن داری و خودانظباطی ناکافی) قرار دارند. نمره‌های کسب شده در هر طرحواره بین ۵ تا ۳۰ می‌باشد. خسروانی، نجفی و محمدزاده (۲۰۲۰) ضریب همسانی درونی پرسشنامه از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۷۶ گزارش نمودند و نشان دادند که برای هر طرحواره ناسازگار اولیه، ضرایب آلفا از ۰/۷۵ تا ۰/۹۱ است. در ایران، پایایی پرسش نامه با محاسبه آلفای کرونباخ در جمعیت مونث ۰/۹۷ و در جمعیت مذکور ۰/۹۸، گزارش شده است (آهی، محمدی فروشارت، ۱۳۸۶). در پژوهش ذوالفقاری، فاتحی‌زاده و عابدی (۱۳۸۷) ضریب همسانی درونی پرسشنامه از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ به دست آمد.

۴- پرسشنامه سبک‌های دفاعی: این پرسشنامه توسط آندروز، سینگ و بوند^۱ (۱۹۹۳) تدوین شده است که ۴۰ سوال دارد و ۲۰ سازوکار دفاعی را در سه سطح رشد یافته (۸ سوال)، رشد نیافته (۲۴ سوال) و روان نژنданه (۸ سوال) ارزیابی می‌کند. سوالات پرسشنامه بر اساس مقیاس ۹ درجه‌ای لیکرت (از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) درجه بندی شده است. آندروز و همکاران (۱۹۹۳) ضرایب آلفای کرونباخ را برای سبک رشد یافته ۰/۸۱، سبک رشد نیافته ۰/۷۲ و برای سبک روان نژنданه ۰/۵۰ گزارش کرده است. پرسشنامه سبک‌های دفاعی را در ایران حیدری نسب، منصور، آزاد فلاح و شعیری (۱۳۹۰) بررسی و هنجاریابی کرده است. حیدری نسب و همکاران (۱۳۹۰) روایی و اعتبار پرسشنامه سبک‌های دفاعی را با استفاده از روش آزمون و باز آزمون و نیز محاسبه آلفای کرونباخ در نمونه‌های ایرانی مورد بررسی قرار دادند و نتایج آلفای بالای این پرسشنامه در

گروه‌های مورد مطالعه (۰/۸۷) و همبستگی‌های بالا بین آزمون و باز آزمون نمایانگر اعتبار قابل قبول این پرسشنامه در جمعیت ایرانی بود.

یافته‌ها

در میان آزمودنی‌ها، ۵۴/۰۶ درصد آنان را مردان (۲۰۶ نفر) و ۴۵/۹۳ درصد را زنان (۱۷۵ نفر) تشکیل می‌دادند. میانگین و انحراف معیار سنی برای مردان به ترتیب ۳۵/۲۱ و ۲/۰۹ و برای زنان ۳۱/۱۴ و ۱/۸۳ بود. میانگین، انحراف معیار و مقادیر کجی و کشیدگی متغیرها در جدول ۱ گزارش شده‌اند.

جدول ۱: میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

مقیاس‌ها	مولفه‌ها	کشیدگی	انحراف معیار	میانگین	نمره
رفتارهای جامعه سنجی				۵۵/۶۳	۰/۳۳
رفتارهای قدری				۵۱/۶۵	۰/۶۲
طرحواره‌های ناسازگار اولیه	بریدگی و طرد	۷۱/۴۷	۷/۴۸	۴/۲۶	۴۵/۲۵
عملکرد و خودگردانی مختلف		۵۷/۶۶	۷/۱۰	۲/۵۴	۱۷/۴۵
حدودیت‌های مختلف		۲۸/۷۱	۴/۲۵	۰/۰۷	۰/۵۱
دیگر جهت مندی		۲۸/۲۶	۳/۹۳	۰/۲۶	۰/۵۶
مکانیسم‌های دفاعی	گوش به زنگی بیش از حد	۲۷/۳۰	۶/۰۵	۳/۳۷	۳۱/۴۷
مکانیسم دفاعی رشد یافته		۳۴/۰۶	۶/۶۲	۰/۸۹	۱/۸۰
مکانیسم دفاعی رشد نیافته		۱۱۷/۳۸	۱۴/۹۵	۰/۰۸	۰/۰۵
مکانیسم دفاعی روان نژنده		۳۵/۰۵	۶/۹۷	۰/۱۰	۰/۴۳

۲۹۴
294

۱۰۰، ۱۱۰، ۱۲۰، ۱۳۰، ۱۴۰، ۱۵۰، ۱۶۰، ۱۷۰، ۱۸۰، ۱۹۰، ۲۰۰، ۲۱۰، ۲۲۰، ۲۳۰، ۲۴۰، ۲۵۰، ۲۶۰، ۲۷۰، ۲۸۰، ۲۹۰، ۳۰۰، ۳۱۰، ۳۲۰، ۳۳۰، ۳۴۰، ۳۵۰، ۳۶۰، ۳۷۰، ۳۸۰، ۳۹۰، ۴۰۰، ۴۱۰، ۴۲۰، ۴۳۰، ۴۴۰، ۴۵۰، ۴۶۰، ۴۷۰، ۴۸۰، ۴۹۰، ۵۰۰، ۵۱۰، ۵۲۰، ۵۳۰، ۵۴۰، ۵۵۰، ۵۶۰، ۵۷۰، ۵۸۰، ۵۹۰، ۶۰۰، ۶۱۰، ۶۲۰، ۶۳۰، ۶۴۰، ۶۵۰، ۶۶۰، ۶۷۰، ۶۸۰، ۶۹۰، ۷۰۰، ۷۱۰، ۷۲۰، ۷۳۰، ۷۴۰، ۷۵۰، ۷۶۰، ۷۷۰، ۷۸۰، ۷۹۰، ۸۰۰، ۸۱۰، ۸۲۰، ۸۳۰، ۸۴۰، ۸۵۰، ۸۶۰، ۸۷۰، ۸۸۰، ۸۹۰، ۹۰۰، ۹۱۰، ۹۲۰، ۹۳۰، ۹۴۰، ۹۵۰، ۹۶۰، ۹۷۰، ۹۸۰، ۹۹۰، ۱۰۰۰، ۱۰۱۰، ۱۰۲۰، ۱۰۳۰، ۱۰۴۰، ۱۰۵۰، ۱۰۶۰، ۱۰۷۰، ۱۰۸۰، ۱۰۹۰، ۱۱۰۰، ۱۱۱۰، ۱۱۲۰، ۱۱۳۰، ۱۱۴۰، ۱۱۵۰، ۱۱۶۰، ۱۱۷۰، ۱۱۸۰، ۱۱۹۰، ۱۲۰۰، ۱۲۱۰، ۱۲۲۰، ۱۲۳۰، ۱۲۴۰، ۱۲۵۰، ۱۲۶۰، ۱۲۷۰، ۱۲۸۰، ۱۲۹۰، ۱۳۰۰، ۱۳۱۰، ۱۳۲۰، ۱۳۳۰، ۱۳۴۰، ۱۳۵۰، ۱۳۶۰، ۱۳۷۰، ۱۳۸۰، ۱۳۹۰، ۱۴۰۰، ۱۴۱۰، ۱۴۲۰، ۱۴۳۰، ۱۴۴۰، ۱۴۵۰، ۱۴۶۰، ۱۴۷۰، ۱۴۸۰، ۱۴۹۰، ۱۵۰۰، ۱۵۱۰، ۱۵۲۰، ۱۵۳۰، ۱۵۴۰، ۱۵۵۰، ۱۵۶۰، ۱۵۷۰، ۱۵۸۰، ۱۵۹۰، ۱۶۰۰، ۱۶۱۰، ۱۶۲۰، ۱۶۳۰، ۱۶۴۰، ۱۶۵۰، ۱۶۶۰، ۱۶۷۰، ۱۶۸۰، ۱۶۹۰، ۱۷۰۰، ۱۷۱۰، ۱۷۲۰، ۱۷۳۰، ۱۷۴۰، ۱۷۵۰، ۱۷۶۰، ۱۷۷۰، ۱۷۸۰، ۱۷۹۰، ۱۸۰۰، ۱۸۱۰، ۱۸۲۰، ۱۸۳۰، ۱۸۴۰، ۱۸۵۰، ۱۸۶۰، ۱۸۷۰، ۱۸۸۰، ۱۸۹۰، ۱۹۰۰، ۱۹۱۰، ۱۹۲۰، ۱۹۳۰، ۱۹۴۰، ۱۹۵۰، ۱۹۶۰، ۱۹۷۰، ۱۹۸۰، ۱۹۹۰، ۲۰۰۰، ۲۰۱۰، ۲۰۲۰، ۲۰۳۰، ۲۰۴۰، ۲۰۵۰، ۲۰۶۰، ۲۰۷۰، ۲۰۸۰، ۲۰۹۰، ۲۱۰۰، ۲۱۱۰، ۲۱۲۰، ۲۱۳۰، ۲۱۴۰، ۲۱۵۰، ۲۱۶۰، ۲۱۷۰، ۲۱۸۰، ۲۱۹۰، ۲۲۰۰، ۲۲۱۰، ۲۲۲۰، ۲۲۳۰، ۲۲۴۰، ۲۲۵۰، ۲۲۶۰، ۲۲۷۰، ۲۲۸۰، ۲۲۹۰، ۲۳۰۰، ۲۳۱۰، ۲۳۲۰، ۲۳۳۰، ۲۳۴۰، ۲۳۵۰، ۲۳۶۰، ۲۳۷۰، ۲۳۸۰، ۲۳۹۰، ۲۴۰۰، ۲۴۱۰، ۲۴۲۰، ۲۴۳۰، ۲۴۴۰، ۲۴۵۰، ۲۴۶۰، ۲۴۷۰، ۲۴۸۰، ۲۴۹۰، ۲۵۰۰، ۲۵۱۰، ۲۵۲۰، ۲۵۳۰، ۲۵۴۰، ۲۵۵۰، ۲۵۶۰، ۲۵۷۰، ۲۵۸۰، ۲۵۹۰، ۲۶۰۰، ۲۶۱۰، ۲۶۲۰، ۲۶۳۰، ۲۶۴۰، ۲۶۵۰، ۲۶۶۰، ۲۶۷۰، ۲۶۸۰، ۲۶۹۰، ۲۷۰۰، ۲۷۱۰، ۲۷۲۰، ۲۷۳۰، ۲۷۴۰، ۲۷۵۰، ۲۷۶۰، ۲۷۷۰، ۲۷۸۰، ۲۷۹۰، ۲۸۰۰، ۲۸۱۰، ۲۸۲۰، ۲۸۳۰، ۲۸۴۰، ۲۸۵۰، ۲۸۶۰، ۲۸۷۰، ۲۸۸۰، ۲۸۹۰، ۲۹۰۰، ۲۹۱۰، ۲۹۲۰، ۲۹۳۰، ۲۹۴۰، ۲۹۵۰، ۲۹۶۰، ۲۹۷۰، ۲۹۸۰، ۲۹۹۰، ۳۰۰۰، ۳۰۱۰، ۳۰۲۰، ۳۰۳۰، ۳۰۴۰، ۳۰۵۰، ۳۰۶۰، ۳۰۷۰، ۳۰۸۰، ۳۰۹۰، ۳۱۰۰، ۳۱۱۰، ۳۱۲۰، ۳۱۳۰، ۳۱۴۰، ۳۱۵۰، ۳۱۶۰، ۳۱۷۰، ۳۱۸۰، ۳۱۹۰، ۳۲۰۰، ۳۲۱۰، ۳۲۲۰، ۳۲۳۰، ۳۲۴۰، ۳۲۵۰، ۳۲۶۰، ۳۲۷۰، ۳۲۸۰، ۳۲۹۰، ۳۳۰۰، ۳۳۱۰، ۳۳۲۰، ۳۳۳۰، ۳۳۴۰، ۳۳۵۰، ۳۳۶۰، ۳۳۷۰، ۳۳۸۰، ۳۳۹۰، ۳۴۰۰، ۳۴۱۰، ۳۴۲۰، ۳۴۳۰، ۳۴۴۰، ۳۴۵۰، ۳۴۶۰، ۳۴۷۰، ۳۴۸۰، ۳۴۹۰، ۳۵۰۰، ۳۵۱۰، ۳۵۲۰، ۳۵۳۰، ۳۵۴۰، ۳۵۵۰، ۳۵۶۰، ۳۵۷۰، ۳۵۸۰، ۳۵۹۰، ۳۶۰۰، ۳۶۱۰، ۳۶۲۰، ۳۶۳۰، ۳۶۴۰، ۳۶۵۰، ۳۶۶۰، ۳۶۷۰، ۳۶۸۰، ۳۶۹۰، ۳۷۰۰، ۳۷۱۰، ۳۷۲۰، ۳۷۳۰، ۳۷۴۰، ۳۷۵۰، ۳۷۶۰، ۳۷۷۰، ۳۷۸۰، ۳۷۹۰، ۳۸۰۰، ۳۸۱۰، ۳۸۲۰، ۳۸۳۰، ۳۸۴۰، ۳۸۵۰، ۳۸۶۰، ۳۸۷۰، ۳۸۸۰، ۳۸۹۰، ۳۹۰۰، ۳۹۱۰، ۳۹۲۰، ۳۹۳۰، ۳۹۴۰، ۳۹۵۰، ۳۹۶۰، ۳۹۷۰، ۳۹۸۰، ۳۹۹۰، ۴۰۰۰، ۴۰۱۰، ۴۰۲۰، ۴۰۳۰، ۴۰۴۰، ۴۰۵۰، ۴۰۶۰، ۴۰۷۰، ۴۰۸۰، ۴۰۹۰، ۴۱۰۰، ۴۱۱۰، ۴۱۲۰، ۴۱۳۰، ۴۱۴۰، ۴۱۵۰، ۴۱۶۰، ۴۱۷۰، ۴۱۸۰، ۴۱۹۰، ۴۲۰۰، ۴۲۱۰، ۴۲۲۰، ۴۲۳۰، ۴۲۴۰، ۴۲۵۰، ۴۲۶۰، ۴۲۷۰، ۴۲۸۰، ۴۲۹۰، ۴۳۰۰، ۴۳۱۰، ۴۳۲۰، ۴۳۳۰، ۴۳۴۰، ۴۳۵۰، ۴۳۶۰، ۴۳۷۰، ۴۳۸۰، ۴۳۹۰، ۴۴۰۰، ۴۴۱۰، ۴۴۲۰، ۴۴۳۰، ۴۴۴۰، ۴۴۵۰، ۴۴۶۰، ۴۴۷۰، ۴۴۸۰، ۴۴۹۰، ۴۵۰۰، ۴۵۱۰، ۴۵۲۰، ۴۵۳۰، ۴۵۴۰، ۴۵۵۰، ۴۵۶۰، ۴۵۷۰، ۴۵۸۰، ۴۵۹۰، ۴۶۰۰، ۴۶۱۰، ۴۶۲۰، ۴۶۳۰، ۴۶۴۰، ۴۶۵۰، ۴۶۶۰، ۴۶۷۰، ۴۶۸۰، ۴۶۹۰، ۴۷۰۰، ۴۷۱۰، ۴۷۲۰، ۴۷۳۰، ۴۷۴۰، ۴۷۵۰، ۴۷۶۰، ۴۷۷۰، ۴۷۸۰، ۴۷۹۰، ۴۸۰۰، ۴۸۱۰، ۴۸۲۰، ۴۸۳۰، ۴۸۴۰، ۴۸۵۰، ۴۸۶۰، ۴۸۷۰، ۴۸۸۰، ۴۸۹۰، ۴۹۰۰، ۴۹۱۰، ۴۹۲۰، ۴۹۳۰، ۴۹۴۰، ۴۹۵۰، ۴۹۶۰، ۴۹۷۰، ۴۹۸۰، ۴۹۹۰، ۵۰۰۰، ۵۰۱۰، ۵۰۲۰، ۵۰۳۰، ۵۰۴۰، ۵۰۵۰، ۵۰۶۰، ۵۰۷۰، ۵۰۸۰، ۵۰۹۰، ۵۱۰۰، ۵۱۱۰، ۵۱۲۰، ۵۱۳۰، ۵۱۴۰، ۵۱۵۰، ۵۱۶۰، ۵۱۷۰، ۵۱۸۰، ۵۱۹۰، ۵۲۰۰، ۵۲۱۰، ۵۲۲۰، ۵۲۳۰، ۵۲۴۰، ۵۲۵۰، ۵۲۶۰، ۵۲۷۰، ۵۲۸۰، ۵۲۹۰، ۵۳۰۰، ۵۳۱۰، ۵۳۲۰، ۵۳۳۰، ۵۳۴۰، ۵۳۵۰، ۵۳۶۰، ۵۳۷۰، ۵۳۸۰، ۵۳۹۰، ۵۴۰۰، ۵۴۱۰، ۵۴۲۰، ۵۴۳۰، ۵۴۴۰، ۵۴۵۰، ۵۴۶۰، ۵۴۷۰، ۵۴۸۰، ۵۴۹۰، ۵۵۰۰، ۵۵۱۰، ۵۵۲۰، ۵۵۳۰، ۵۵۴۰، ۵۵۵۰، ۵۵۶۰، ۵۵۷۰، ۵۵۸۰، ۵۵۹۰، ۵۶۰۰، ۵۶۱۰، ۵۶۲۰، ۵۶۳۰، ۵۶۴۰، ۵۶۵۰، ۵۶۶۰، ۵۶۷۰، ۵۶۸۰، ۵۶۹۰، ۵۷۰۰، ۵۷۱۰، ۵۷۲۰، ۵۷۳۰، ۵۷۴۰، ۵۷۵۰، ۵۷۶۰، ۵۷۷۰، ۵۷۸۰، ۵۷۹۰، ۵۸۰۰، ۵۸۱۰، ۵۸۲۰، ۵۸۳۰، ۵۸۴۰، ۵۸۵۰، ۵۸۶۰، ۵۸۷۰، ۵۸۸۰، ۵۸۹۰، ۵۹۰۰، ۵۹۱۰، ۵۹۲۰، ۵۹۳۰، ۵۹۴۰، ۵۹۵۰، ۵۹۶۰، ۵۹۷۰، ۵۹۸۰، ۵۹۹۰، ۶۰۰۰، ۶۰۱۰، ۶۰۲۰، ۶۰۳۰، ۶۰۴۰، ۶۰۵۰، ۶۰۶۰، ۶۰۷۰، ۶۰۸۰، ۶۰۹۰، ۶۱۰۰، ۶۱۱۰، ۶۱۲۰، ۶۱۳۰، ۶۱۴۰، ۶۱۵۰، ۶۱۶۰، ۶۱۷۰، ۶۱۸۰، ۶۱۹۰، ۶۲۰۰، ۶۲۱۰، ۶۲۲۰، ۶۲۳۰، ۶۲۴۰، ۶۲۵۰، ۶۲۶۰، ۶۲۷۰، ۶۲۸۰، ۶۲۹۰، ۶۳۰۰، ۶۳۱۰، ۶۳۲۰، ۶۳۳۰، ۶۳۴۰، ۶۳۵۰، ۶۳۶۰، ۶۳۷۰، ۶۳۸۰، ۶۳۹۰، ۶۴۰۰، ۶۴۱۰، ۶۴۲۰، ۶۴۳۰، ۶۴۴۰، ۶۴۵۰، ۶۴۶۰، ۶۴۷۰، ۶۴۸۰، ۶۴۹۰، ۶۵۰۰، ۶۵۱۰، ۶۵۲۰، ۶۵۳۰، ۶۵۴۰، ۶۵۵۰، ۶۵۶۰، ۶۵۷۰، ۶۵۸۰، ۶۵۹۰، ۶۶۰۰، ۶۶۱۰، ۶۶۲۰، ۶۶۳۰، ۶۶۴۰، ۶۶۵۰، ۶۶۶۰، ۶۶۷۰، ۶۶۸۰، ۶۶۹۰، ۶۷۰۰، ۶۷۱۰، ۶۷۲۰، ۶۷۳۰، ۶۷۴۰، ۶۷۵۰، ۶۷۶۰، ۶۷۷۰، ۶۷۸۰، ۶۷۹۰، ۶۸۰۰، ۶۸۱۰، ۶۸۲۰، ۶۸۳۰، ۶۸۴۰، ۶۸۵۰، ۶۸۶۰، ۶۸۷۰، ۶۸۸۰، ۶۸۹۰، ۶۹۰۰، ۶۹۱۰، ۶۹۲۰، ۶۹۳۰، ۶۹۴۰، ۶۹۵۰، ۶۹۶۰، ۶۹۷۰، ۶۹۸۰، ۶۹۹۰، ۷۰۰۰، ۷۰۱۰، ۷۰۲۰، ۷۰۳۰، ۷۰۴۰، ۷۰۵۰، ۷۰۶۰، ۷۰۷۰، ۷۰۸۰، ۷۰۹۰، ۷۱۰۰، ۷۱۱۰، ۷۱۲۰، ۷۱۳۰، ۷۱۴۰، ۷۱۵۰، ۷۱۶۰، ۷۱۷۰، ۷۱۸۰، ۷۱۹۰، ۷۲۰۰، ۷۲۱۰، ۷۲۲۰، ۷۲۳۰، ۷۲۴۰، ۷۲۵۰، ۷۲۶۰، ۷۲۷۰، ۷۲۸۰، ۷۲۹۰، ۷۳۰۰، ۷۳۱۰، ۷۳۲۰، ۷۳۳۰، ۷۳۴۰، ۷۳۵۰، ۷۳۶۰، ۷۳۷۰، ۷۳۸۰، ۷۳۹۰، ۷۴۰۰، ۷۴۱۰، ۷۴۲۰، ۷۴۳۰، ۷۴۴۰، ۷۴۵۰، ۷۴۶۰، ۷۴۷۰، ۷۴۸۰، ۷۴۹۰، ۷۵۰۰، ۷۵۱۰، ۷۵۲۰، ۷۵۳۰، ۷۵۴۰، ۷۵۵۰، ۷۵۶۰، ۷۵۷۰، ۷۵۸۰، ۷۵۹۰، ۷۶۰۰، ۷۶۱۰، ۷۶۲۰، ۷۶۳۰، ۷۶۴۰، ۷۶۵۰، ۷۶۶۰، ۷۶۷۰، ۷۶۸۰، ۷۶۹۰، ۷۷۰۰، ۷۷۱۰، ۷۷۲۰، ۷۷۳۰، ۷۷۴۰، ۷۷۵۰، ۷۷۶۰، ۷۷۷۰، ۷۷۸۰، ۷۷۹۰، ۷۸۰۰، ۷۸۱۰، ۷۸۲۰، ۷۸۳۰، ۷۸۴۰، ۷۸۵۰، ۷۸۶۰، ۷۸۷۰، ۷۸۸۰، ۷۸۹۰، ۷۹۰۰، ۷۹۱۰، ۷۹۲۰، ۷۹۳۰، ۷۹۴۰، ۷۹۵۰، ۷۹۶۰، ۷۹۷۰، ۷۹۸۰، ۷۹۹۰، ۸۰۰۰، ۸۰۱۰، ۸۰۲۰، ۸۰۳۰، ۸۰۴۰، ۸۰۵۰، ۸۰۶۰، ۸۰۷۰، ۸۰۸۰، ۸۰۹۰، ۸۱۰۰، ۸۱۱۰، ۸۱۲۰، ۸۱۳۰، ۸۱۴۰، ۸۱۵۰، ۸۱۶۰، ۸۱۷۰، ۸۱۸۰، ۸۱۹۰، ۸۲۰۰، ۸۲۱۰، ۸۲۲۰، ۸۲۳۰، ۸۲۴۰، ۸۲۵۰، ۸۲۶۰، ۸۲۷۰، ۸۲۸۰، ۸۲۹۰، ۸۳۰۰، ۸۳۱۰، ۸۳۲۰، ۸۳۳۰، ۸۳۴۰، ۸۳۵۰، ۸۳۶۰، ۸۳۷۰، ۸۳۸۰، ۸۳۹۰، ۸۴۰۰، ۸۴۱۰، ۸۴۲۰، ۸۴۳۰، ۸۴۴۰، ۸۴۵۰، ۸۴۶۰، ۸۴۷۰، ۸۴۸۰، ۸۴۹۰، ۸۵۰۰، ۸۵۱۰، ۸۵۲۰، ۸۵۳۰، ۸۵۴۰، ۸۵۵۰، ۸۵۶۰، ۸۵۷۰، ۸۵۸۰، ۸۵۹۰، ۸۶۰۰، ۸۶۱۰، ۸۶۲۰، ۸۶۳۰، ۸۶۴۰، ۸۶۵۰، ۸۶۶۰، ۸۶۷۰، ۸۶۸۰، ۸۶۹۰، ۸۷۰۰، ۸۷۱۰، ۸۷۲۰، ۸۷۳۰، ۸۷۴۰، ۸۷۵۰، ۸۷۶۰، ۸۷۷۰، ۸۷۸۰، ۸۷۹۰، ۸۸۰۰، ۸۸۱۰، ۸۸۲۰، ۸۸۳۰، ۸۸۴۰، ۸۸۵۰، ۸۸۶۰، ۸۸۷۰، ۸۸۸۰، ۸۸۹۰، ۸۹۰۰، ۸۹۱۰، ۸۹۲۰، ۸۹۳۰، ۸۹۴۰، ۸۹۵۰، ۸۹۶۰، ۸۹۷۰، ۸۹۸۰، ۸۹۹۰، ۹۰۰۰، ۹۰۱۰، ۹۰۲۰، ۹۰۳۰، ۹۰۴۰، ۹۰۵۰، ۹۰۶۰، ۹۰۷۰، ۹۰۸۰، ۹۰۹۰، ۹۱۰۰، ۹۱۱۰، ۹۱۲۰، ۹۱۳۰، ۹۱۴۰، ۹۱۵۰، ۹۱۶۰، ۹۱۷۰، ۹۱۸۰، ۹۱۹۰، ۹۲۰۰، ۹۲۱۰، ۹۲۲۰، ۹۲۳۰، ۹۲۴۰، ۹۲۵۰، ۹۲۶۰، ۹۲۷۰، ۹۲۸۰، ۹۲۹۰، ۹۳۰۰، ۹۳۱۰، ۹۳۲۰، ۹۳۳۰، ۹۳۴۰، ۹۳۵۰، ۹۳۶۰، ۹۳۷۰، ۹۳۸۰، ۹۳۹۰، ۹۴۰۰، ۹۴۱۰، ۹۴۲۰، ۹۴۳۰، ۹۴۴۰، ۹۴۵۰، ۹۴۶۰، ۹۴۷۰، ۹۴۸۰، ۹۴۹۰، ۹۵۰۰، ۹۵۱۰، ۹۵۲۰، ۹۵۳۰، ۹۵۴۰، ۹۵۵۰، ۹۵۶۰، ۹۵۷۰، ۹۵۸۰، ۹۵۹۰، ۹۶۰۰، ۹۶۱۰، ۹۶۲۰، ۹۶۳۰، ۹۶۴۰، ۹۶۵۰، ۹۶۶۰، ۹۶۷۰، ۹۶۸۰، ۹۶۹۰، ۹۷۰۰، ۹۷۱۰، ۹۷۲۰، ۹۷۳۰، ۹۷۴۰، ۹۷۵۰، ۹۷۶۰، ۹۷۷۰، ۹۷۸۰، ۹۷۹۰، ۹۸۰۰، ۹۸۱۰، ۹۸۲۰، ۹۸۳۰، ۹۸۴۰، ۹۸۵۰، ۹۸۶۰، ۹۸۷۰، ۹۸۸۰، ۹۸۹۰، ۹۹۰۰، ۹۹۱۰، ۹۹۲۰، ۹۹۳۰، ۹۹۴۰، ۹۹۵۰، ۹۹۶۰، ۹۹۷۰، ۹۹۸۰، ۹۹۹۰، ۱۰۰۰۰]

راعایت مفروضه‌های آماری، می‌توان از آزمون‌های پارامتریک همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده کرد. نتایج ضریب همبستگی در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲: همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱- رفتارهای جامعه سنتیزی										۱
۲- رفتارهای قلدری									۱	۰/۳۱
۳- بریدگی و طرد								۱	۰/۴۳	۰/۳۹
۴- عملکرد و خودگردانی							۱	۰/۳۲	۰/۳۸	۰/۴۹
مختل										۱
۵- محدودیت‌های مختلط						۱	۰/۳۲	۰/۳۱	۰/۲۷	۰/۲۵
۶- دیگر جهت مندی					۱	۰/۳۲	۰/۳۷	۰/۳۲	۰/۴۲	۰/۴۱
۷- گوش به زنگی بیش از حد						۱	۰/۳۱	۰/۳۵	۰/۳۰	۰/۳۲
۸- مکانیسم‌های دفاعی رشد نیافته							۱	۰/۴۲	۰/۴۱	۰/۳۴
۹- مکانیسم‌های دفاعی رشد یافته								۱	۰/۳۳	۰/۳۰
۱۰- مکانیسم‌های دفاعی روان تئورنی									۱	۰/۳۶
	۲۹۵									
	۲۹۵									
سال شاهزاده‌ها، شماره ۳۳، پیاپی ۱۱۰، Vol. 16, No. 63, Spring 2022										

 $P<0/01$

طبق جدول ۲ تمامی همبستگی‌ها در سطح $0/01$ معنی‌دار می‌باشد. به منظور بررسی نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در رفتارهای جامعه سنتیزی و قلدری از روش تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد. نتایج تحلیل‌های رگرسیون در جدول ۳ مشاهده می‌شود.

جدول ۳: تحلیل دگرسیون نقش مولفه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در رفتارهای جامعه سنتیزی

متغیر پیش‌بین	مولفه‌ها	R	R ²	Df	F	B	Beta	T	معنی‌داری	دوربین واتسون
بریدگی و طرد										
خودگردانی										
محتل										
محدودیت										
طرحواره‌های محتل										
دیگر جهت										
ناسازگار اولیه مندی										
گوش به زنگی										
رشد نیافته										
مکانیسم‌های رشد نیافته										
دفاعی										
روان‌ترندی										

۲۹۶
296

نتایج جدول ۳ نشان داد که از میان طرحواره‌های ناسازگار، حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی محتل، دیگر جهت مندی و گوش به زنگی بیش از حد پیش‌بینی کننده‌های رفتارهای جامعه سنتیزی در سطح معناداری ۰/۰۰۱ بودند و این طرحواره‌ها با هم توانستند ۱۱ درصد از تغییرات رفتارهای جامعه سنتیزی را تبیین کنند ($F=۳/۵۵$, $R^2=۰/۱۱$). بنابر نتایج فوق، می‌توان ادعا کرد که گرایش به رفتارهای جامعه سنتیزی در افراد وابسته به مواد را می‌توان بر اساس طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی محتل، دیگر جهت مندی و گوش به زنگی بیش از حد پیش‌بینی کرد. همچنین، از میان شبکهای دفاعی، شبکهای دفاعی رشد نیافته و روان‌ترندی به صورت مثبت و مکانیسم دفاعی رشد نیافته به صورت منفی پیش‌بینی کننده‌های رفتارهای جامعه سنتیزی در سطح معناداری ۰/۰۰۱ بودند و این شبکهای با هم توانستند ۱۲ درصد از تغییرات رفتارهای جامعه سنتیزی را تبیین کنند ($F=۲/۹۴۱$, $R^2=۰/۱۲$). بنابر نتایج فوق، می‌توان ادعا کرد که گرایش به رفتارهای جامعه سنتیزی در افراد وابسته به مواد را می‌توان بر اساس شبکهای رشد نیافته، رشد نیافته و روان

نژند پیش‌بینی کرد. در جدول ۴ میزان پیش‌بینی‌پذیری قلدری بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی ارائه شده است.

جدول ۴: تحلیل رگرسیون نقش مولفه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در قلدری

متغیر پیش‌بین	مولفه‌ها	R	Df	F	دواتسون	دورین	B	Beta	T	معنی‌داری
بریدگی و طرد										
خودگردانی										
محنت										
محدودیت										
طرحواره‌های										
محنت										
دیگر جهت										
ناسازگار اولیه										
مندی										
گوش به										
زنگی										
رشدیافته										
مکانیسم‌های										
رشد نیافته										
دفاعی										
روان‌ترنندی										

۲۹۷
۲۹۷

شماره ۱۳، پیاپی ۱۶۰، سال شاهد، شماره ۳۵، پیاپی ۶۳، Spring 2022
Vol. 16, No. 63, Spring 2022

نتایج جدول ۴ نیز نشان داد که از میان طرحواره‌های ناسازگار، غیر از حوزه محدودیت محنت‌حوزه‌های بریدگی و طرد، خودگردانی محنت، دیگر جهت مندی و گوش به زنگی بیش از حد پیش‌بینی کننده‌های قلدری در سطح معناداری ۰/۰۰۱ بودند و این طرحواره‌ها با هم توانستند ۲۳ درصد از تغییرات قلدری را تبیین کنند ($R^2=0/23$, $F=22/60$). بنابر نتایج فوق، می‌توان ادعا کرد که گرایش به قلدری در افراد وابسته به مواد را می‌توان بر اساس طرحواره‌های بریدگی و طرد، خودگردانی محنت، دیگر جهت مندی و گوش به زنگی بیش از حد پیش‌بینی کرد. همچنین، از میان سبک‌های دفاعی، سبک‌های رشد نیافته و روان‌ترنندانه به صورت مثبت و رشدیافته به صورت منفی پیش‌بینی کننده‌های قلدری در سطح معناداری ۰/۰۰۱ بودند و در کل این مکانیسم‌ها با هم توانستند ۹ درصد از

تغییرات قلدری را تبیین کنند ($F=3/12$, $R^2=0.09$). بنابر نتایج فوق، می‌توان ادعا کرد که گرایش به قلدری در افراد وابسته به مواد را می‌توان بر اساس مکانیسم‌های، روان‌نژادی، رشدیافته و رشدنیافته پیش‌بینی کرد.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر، تعیین رابطه بین رفتارهای قلدری و جامعه سنتیزی با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در افراد وابسته به مواد بود. نتایج تحقیق نشان داد رفتارهای قلدری و رفتارهای جامعه سنتیزی با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی رابطه معنی‌داری در افراد وابسته به مواد دارند. نتایج رگرسیونی نشان داد که بین رفتارهای قلدری و طرحواره‌های ناسازگار اولیه رابطه وجود دارد. این یافته از پژوهش حاضر با پژوهش‌های آلا و همکاران (۲۰۱۸)، حسن زاده و همکاران (۱۳۹۹)، لیما و همکاران (۲۰۱۸)، کالوت و همکاران (۲۰۱۸)، براهیمی و سرافراز (۱۳۹۶) احمدی پور و قاسمی مطلق (۱۳۹۴) همسو می‌باشد. به باور یانگ و همکاران (۱۳۹۸) طرحواره‌های ناسازگار اولیه، ساختارهای شناختی عمیق شامل باورهایی در مورد خود هستند. تجارب محیطی فرد به صورت ناخودآگاه بر شیوه رفتاری و احساسی فرد تاثیر گذاشته و روابط بعدی در اجتماع را تعیین می‌کنند؛ بدین صورت که با بروز رویدادهای زندگی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه نیز در این حیطه فعال می‌شوند. طرحواره‌های ناسازگار اولیه دارای سطوحی از حوزه‌های شناختی، عاطفی و رفتاری می‌باشند که با فعال شدن آن‌ها سطوحی از هیجان در فرد ایجاد شده و باعث ایجاد آشفتگی‌های روان‌شناختی مانند افسردگی، اضطراب و اختلالات رفتاری مانند قلدری که منجر به تعارضات بین فردی می‌شود و نیز سوء مصرف مواد خواهد شد. معمولاً افراد سوء مصرف کننده مواد از طرحواره‌های ناسازگار اولیه برخوردارند که این امر باعث عدم بهبود وابستگی به مواد می‌شود. به طبع، در این اختلال مشکلات خانوادگی و اجتماعی فرد بیشتر شده و در اجتماع به عنوان معتاد نمود می‌یابد. پژوهش‌هایی که در این راستا انجام گرفته‌اند نیز این حقیقت را تایید می‌کنند. اصغری و همکاران (۱۳۹۵) نتیجه گرفتند که با تغییر طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌توان انتظار داشت افراد معتاد تغییر پذیری در رفتار نشان

۲۹۸

298

۱۴۰۱۱۶، نمایه علمی پژوهشی، سال ۱۳۹۷، شماره ۲۰۲۲

دهند. تاجیک زاده، زارع، نظری و افشاری (۱۳۹۴) نتیجه گرفتند که طرحواره درمانی گروهی بر روی طرحواره‌های ناسازگار اولیه معتادین روش مفید و موثری است. اسدی، امیری و پورکمالی (۱۳۹۳) نشان دادند طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌توانند بر گرایش افراد به سمت سوء مصرف مواد موثر باشند. شوری و همکاران (۲۰۱۳) در ادامه پژوهش‌های یانگ دریافتند که شواهدی مرتبط با باورهای ناکارامد در افراد مبتلا به اختلال سوء مصرف مواد از تمامی انواع آن وجود دارد و این افراد از طرحواره‌های ناسازگار اولیه رنج می‌برند. لوح من و دودیچ^۱ (۲۰۰۳) در پژوهشی که به منظور مقایسه طرحواره‌های ناسازگار در کودکان غیر پرخاشگر و پرخاشگر انجام دادند نشان دادند کودکان پرخاشگر نسبت به کودکان غیر پرخاشگر از طرحواره‌های ناسازگار اولیه بیشتری برخوردارند. رفتارهای قلدری که به دنبال وجود طرحواره‌های ناسازگار اولیه در فرد ایجاد می‌شود، باعث تداوم وابستگی به مواد و یا مشکلات قانونی برای فرد خواهد شد (کامودکا، کاراویتا و کوپولا^۲، ۲۰۱۵). رید و همکاران (۲۰۱۵) نتیجه گرفتند که رابطه مثبتی بین قلدری و ابتمال به مواد مخدر وجود دارد. چمنی و سجادیان (۱۳۹۷) نتیجه گرفتند که اضطراب، غفلت، مشکلات در روابط با همسالان در کنار قلدری بر اعیادپذیری تأثیر علی دارند. قمری گیوه و مجرد (۱۳۹۵) نشان داد که بین تکانشگری با رفتارهای قلدرانه بدون توجه به پیامدهای منفی آن و گرایش به وابستگی مواد رابطه مثبت وجود دارد. این افراد مهارتی در حل مسئله نداشته (شریفی نیا، رحیمی یگانه، رحیمی دستجردی، ۱۴۰۰) و به علت اینکه در گذشته خود رفتارها و موقعیت‌هایی را تجربه کرده‌اند که باعث ایجاد طرحواره‌های ناسازگار اولیه شدند، جهت کاستن از این ضعف روانی به رفتارهای قلدری جهت غلبه بر افراد ضعیف‌تر از خود مبادرت می‌ورزند.

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد رفتارهای جامعه ستیزی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در افراد وابسته به مواد مخدر رابطه معنی‌داری دارد. نتیجه به دست آمده با پژوهش‌های بهروز چلمردی (۱۳۹۲)، پیری و همکاران (۱۳۹۸)، تورک کاپار و همکاران (۲۰۱۵) همسو می‌باشد. بسیاری از رفتارهای افراد هنجارشکن در جامعه تحت عنوان‌های

جامعه ستیزی یا ضد اجتماعی است که با هدف آسیب‌زنی بر دیگران در اجتماع، اعمال قدرت و نفوذ در دیگران بدون داشتن حس پشممانی می‌باشد و باعث اختلافات و نزاع‌هایی می‌شود که عاقبتی مانند زندانی شدن و یا مرگ برای فرد در پی خواهد داشت. رفتارهای ونالیسمی (تخریب‌گری شهری)، تجاوز به حقوق دیگران در اجتماع، ایجاد رعب در دیگران که گاهها با تحقیر و تمسخر و زورگویی نیز همراه است و ارتباط این رفتارها با بروز وابستگی به مواد از جمله موادردی می‌باشند که با شان والای انسان در تضاد قرار داشته و آرامش زندگی را به هدر می‌دهد. افرادی که دچار بیماری وابستگی به مواد می‌شوند اکثراً افرادی هستند که به دلایل کم نیاوردن در جمع دوستان و قبول پیشنهاد مصرف آن‌ها، اعمال رفتارهای شبه نمایشی برای دوستان هم پایه خود، مسائل جنسی و دیر انزالی، رفت و آمد و یا زندگی در محله‌های فروش و یا مصرف مواد، اعتماد به نفس کاذب فرد در مورد شکست ناپذیر بودن در مقابل مواد و نیز باور خلاف واقع به عدم تخریب با یک بار مصرف، به مواد روی آورد و در نهایت اعمال جامعه ستیزی در میان اعضای جامعه باعث تخریب آن‌ها به مواد می‌شود (دژاکام، ۱۳۹۷). در این بین طرحواره‌های ناسازگار بی‌اعتمادی/بدرفتاری، محرومیت هیجانی، انزواه اجتماعی، شکست، خودانظباطی ناکافی مرتبط با رفتارهای جامعه ستیزی در تخریب این افراد به مواد مخدر نقش دارد.

بررسی نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد رفتارهای قلدری با مکانیسم دفاعی در افراد وابسته به مواد مخدر رابطه معنی‌داری دارند. نتایج این پژوهش با یافته‌های فاصلی فارسانی و یوسف‌وند (۱۳۹۷) که بین معتادان تحت درمان با متادون و عضو گروه خودیاری تفاوت معناداری وجود ندارد و تنها در بعد انعطاف‌پذیری تفاوت معناداری بین معتادان تحت درمان با متادون و عضو گروه خودیاری وجود داشت همسو نبوده و با نتایج تحقیق رید و همکاران (۲۰۱۵)، سوارر و هایمل¹ (۲۰۱۵) و مازانگسی² (۲۰۲۰) که معتقدند مکانیسم‌های دفاعی و رفتارهای قلدری در ارتباط هستند، همسو می‌باشد. در تبیین این یافته از پژوهش میتوان گفت، رفتارهای قلدری در اثر تربیت‌های والدین و یا شرایط محیطی فرد شکل می‌گیرد که می‌تواند در بروز وابستگی به مواد و مسائل قانونی موثر باشد. مکانیسم‌های

۳۰۰
300

۱۴۰۱۱۶، ۱۶۰۳، ۱۷۰۵، ۱۸۰۷، ۱۹۰۹، ۲۰۰۱۱۲
۱۴۰۱۱۶، ۱۶۰۳، ۱۷۰۵، ۱۸۰۷، ۱۹۰۹، ۲۰۰۱۱۲

دفاعی نیز نقش مهمی در آسیب‌شناسی و شکل‌گیری انواع اختلالات روان‌شناختی دارد. وایلانت^۱ (۱۹۹۹) معتقد است دفاع‌های سازش یافته با سلامت جسمانی، رضایت از زندگی و کیفیت روابط اجتماعی در ارتباط است. معمولاً افراد به صورت ناخودآگاه از مکانیسم‌های دفاعی استفاده می‌کنند تا به سلامت روانی آن‌ها لطمه‌ای وارد نشود. از طرفی افرادی که دارای خصوصیات قدری می‌باشند از مکانیسم‌های دفاعی به مراتب بیشتری استفاده کرده و در حل مشکلات از همکاری با افرادی خاصی استفاده می‌کنند و دوستان و هم‌نشینان کمتری نیز دارند. با توجه به محدود بودن ارتباط این افراد مخصوصاً افراد معتادی که دارای این خصیصه می‌باشند می‌توان انتظار داشت که آن‌ها از افرادی مانند خود مشورت گرفته و رفتار و شخصیت‌شان را شیوه این افراد کنند. پس احتمال می‌رود که مکانیسم‌های دفاعی نابالغ و نوروتیک در بروز رفتارهای قدری و جامعه سنتیزی موثر می‌باشند. افرادی که در دوران کودکی گرفتار یک فرد قدر شده‌اند احتمالاً با خطر نداشتن شخصیتی با حمایت اجتماعی در بزرگسالی هستند و آن‌هایی که قدر یا قربانی بوده‌اند سلامت فیزیکی و مالی کمتر و رفتارهای ضداجتماعی بیشتری داشته و در مقابل افرادی که اصلاً در گیر قدری نبوده‌اند اغلب در سنین کمتری بچه‌دار می‌شوند (موران، کافی، بورشم، رومانیک، اولسون و کارلیک^۲، ۲۰۱۸).

۳۰۱
۳۰۱

شماره ۶۳، پیاپی ۱، سال شاهد، شماره ۱۴۰، Vol. 16, No. 63, Spring 2022

همچنین نتایج نشان داد رفتارهای جامعه سنتیزی با مکانیسم دفاعی در افراد وابسته به مواد مخدر رابطه معنی داری دارد. نتایج این پژوهش با تحقیق پرسنایک، اولسون و مک‌گرار^۳ (۲۰۱۰) و کاروالیو و همکاران (۲۰۱۹) همسو می‌باشد. در رویکرد روان‌پویشی اعتقاد بر این است افرادی که دچار رفتارهای جامعه سنتیزی هستند برای خلاصی از اضطراب ناشی از انجام خواسته‌های نهاد، ناچار از مکانیسم‌های دفاعی استفاده می‌کنند. به این دلیل که در افراد جامعه سنتیز خواسته‌های نهاد قوی هستند مکانیسم‌های دفاعی توانایی مقابله با آن‌ها را ندارند و اعمال پرخاش‌گرانه از کنترل فرد خارج می‌شود. افراد سوء مصرف کننده مواد که مشکل جامعه سنتیزی نیز دارند از مکانیسم‌های دفاعی جهت روبرو

1. Vaillant

3. Presniak, Olson & Macgregor

2. Moran, Coffey, Romaniuk,
Olsson, Borschmann & Carlin

۳۰۲
302

۱۴۰۱۱۶، نمایه علمی پژوهشی اسلامی، ۲۰۲۲

شدن با مشکلات اجتماعی و به ثمر رساندن خواسته‌های شان استفاده می‌کنند. در پژوهش‌های متفاوت داخلی و خارجی همبودی جامعه ستیزی با سوء مصرف مواد نشان داده شده است (توماسون و واگلوم^۱، ۲۰۱۸؛ گودین و هامیلتون^۲، ۲۰۰۳؛ جانسون، کوهن، کاسن و بروک^۳، ۲۰۰۶). این دسته از افراد مبتلا به این بیماری ممکن است به اختلال‌های اضطرابی، افسردگی، قماربازی بیمارگونه و مواد مخدر و سایر اختلال‌های کنترل تکانه در آینده دچار شوند (هودسون، هوگ و مک‌اینیس^۴، ۲۰۰۹). جامعه ستیزی اختلال شخصیتی محسوب می‌شود که از مشخصه‌های اصلی آن در تشخیص دروغگویی، فقدان همدلی با دیگران و عوام فریب با عدم ندامت از گناه یا اشتباه می‌باشد. اختلالی که مدت‌های طولانی عامل خطر مهمی در پیش‌بینی رفتارهای مجرمانه و حبس در نظر گرفته می‌شد جامعه ستیزی بود و به طور معنادار در مجرمان زندانی مشاهده می‌شد (آگراوال^۵ و همکاران، ۲۰۱۵). به صورت کلی، پژوهش حاضر بر نقش متغیرهای شناختی در تبیین رفتارهای نابهنجار اجتماعی به ویژه رفتار قلدری در جامعه آماری سوء مصرف کنندگان مزمن مواد تأکید دارد. به نظر می‌رسد طرحواره‌های ناسازگار اولیه به عنوان متغیرهای شناختی و متغیرهای روان پویشی مانند مکانیزم‌های دفاعی نقش پیش‌بینی در رفتارهای قلدری و جامعه ستیزی افراد وابسته به سوء مصرف مواد مخدر را دارند.

در ارتباط با محدودیت‌های تحقیق حاضر، نتایج به افراد سوء مصرف کننده شهر تبریز می‌باشد، لذا در تعیین این نتایج به سایر شهرها باید احتیاط شود و پژوهش‌های اندک در این حوزه تحقیقی و عدم کنترل تفاوت‌های فرهنگی، اجتماعی آزمودنی‌ها و خستگی زود هنگام و بی‌حواله‌گذگاری آن‌ها از محدودیت‌های این تحقیق محسوب می‌شود. استفاده از فرم‌های بلند پرسشنامه‌های سنجش متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر و نیز استفاده از دیگر روش‌های سنجش مانند مصاحبه‌های بالینی می‌تواند در تایید یا عدم تایید نتایج به دست آمده کمک کننده باشد. با توجه به اینکه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و رفتارهای قلدری ارتباط وجود دارد لذا پیشنهاد می‌گردد با در نظر گرفتن شکل‌گیری

- 1. Tomasson & Vaglum
- 2. Goodwin & Hamilton
- 3. Johnson, Cohen, Kasen & Brook

- 4. Hodson, Hogg & MacInnis
- 5. Aggarwal

طرحواره‌های ناسازگار اولیه از دوران کودکی و نیز ارتباط آن با شیوه تربیتی والدین و همچنین نظر به شرایط محیطی در شکل‌گیری رفتارهای قلدی و جامعه سنتیزی، با برگزاری دوره‌های آموزشی والدین مخصوصاً در مناطق کم درآمد شهر تبریز آگاهی لازم را به این افراد ارائه کرد تا از پیامدهای نامطلوبی مانند وابستگی به مواد جلوگیری شود. همچنین پیشنهاد می‌گردد مسئولین امر اعتیاد در مراکز بهزیستی و معاونت درمان، به صورت مداوم در جهت تشکیل کلاس‌های آموزشی کاربردی با بهره‌گیری از مشاوران و روانشناسان در این زمینه برای خانواده‌های درگیر مسائل وابستگی به مواد و نیز استفاده از تجربیات خانواده‌ایی که اعتیاد را شکست داده‌اند، اقدام کنند.

منابع

احمدی پور، پروانه و قاسمی مطلق، مهدی. (۱۳۹۴). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و تاب آوری با کنترل خشم معتادان. دومین کنفرانس بین المللی رویکردهای نوین در علوم، مهندسی و تکنولوژی.

اسدی، زهره؛ امیری، سارا و پورکمالی، آرین. (۱۳۹۳). مقایسه طرحواره‌های ناسازگار اولیه بیماران مبتلا به اختلال سوء مصرف شیشه و افراد عادی. *اعتیاد پژوهی*، ۱۶(۴)، ۹۲-۸۵. اصغری، فرهاد؛ علی پور و گیتا و صیادی، علی. (۱۳۹۵). پیش‌بینی تغییرپذیری افراد معتاد به تریاک از طریق طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلستگی. *اعتیاد پژوهی*، ۳۵(۹)، ۹۸-۸۵. آهی، قاسم؛ محمدی فر، محمدعلی و بشارت، محمدعلی. (۱۳۸۶). پایابی و اعتبار فرم کوتاه پرسشنامه طرحواره‌های یانگ. *روانشناسی و علوم تربیتی*، ۳۷(۳)، ۲۰-۵. اورکی، محمد؛ درتاج، افسانه و مهدیزاد، آتوسا. (۱۳۹۶). بررسی اثربخشی طرحواره درمانی بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه، سبک‌های دلستگی نایمن در افراد وابسته به هروئین. *اعتیاد پژوهی*، ۱۲(۴۶)، ۵۳-۳۷.

براهمی، نوشین و سرافراز، مهدی رضا. (۱۳۹۶). پیش‌بینی خشم بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه. چهارمین کنفرانس بین المللی نوآوری‌های اخیر در روانشناسی، مشاوره و علوم رفتاری. بهروز چلمردی، سیامک. (۱۳۹۲). مقایسه طرحواره‌های ناسازگار اولیه در افراد جامعه سنتیز و دو قطبی. *روانشناسی بالینی*، ۲۶(۲)، ۲۸-۱۳.

پیری، محمود؛ حسینائی، علی؛ جوانشیر، اسدی و شریعت نیا، کاظم. مقایسه ابربخشی طرحواره درمانی گروهی و درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر علامت اختلال شخصیت ضاداجتماعی، در معتمدان ساکن در کمب. اعتماد پژوهی، (۱۳)۵۲-۱۶۲، ۱۳۸۴.

تاجیک زاده، فخری؛ نظیری، قاسم؛ زارع، ایرج و افشاری، رامین. (۱۳۹۴). تعیین اثربخشی طرحواره درمانی گروهی بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در مردان تحت درمان نگه دارنده با متادون. *شخصیت و تفاوت‌های فردی*, ۴(۷)، ۲۳-۱.

چالمه، رضا. (۱۳۹۲). کفایت روانسنجی مقیاس قدری ایلینویس در دانش آموزان ایرانی: بررسی روابط، پایابی و ساختار عاملی. *روش‌ها و مدل‌های روانشناسی*, ۱۱(۳)، ۵۲-۳۹.

چمنی، نسرین و سجادیان، ایلناز. (۱۳۹۷). رابطه علیٰ اضطراب، نشخوار فکری، غفلت، روابط با همسالان و قدری با آمادگی به اعتیاد. *اعتیاد پژوهی*, ۵۱(۱۳)، ۲۳۹-۲۲۰.

حسن زاده، حسن؛ جعفر پور رضایی، میلاد و حسن زاده، حسین. (۱۳۹۹). مدل یابی معادلات ساختاری طرحواره‌های ناسازگار اولیه، حمایت اجتماعی و بد تنظیمی هیجانی با قدری سایبری. نشریه علمی دانش انتظامی دفتر تحقیقات کاربردی استان آذربایجان غربی، ۴۸(۱۱)، ۴۳-۲۶.

حیدری نسب، لیلا؛ منصور، محمود؛ آزادفلاح، پرویز و شعیری، محمد رضا. (۱۳۸۶). روایی و اعتبار پرسشنامه سبک‌های دفاعی در نمونه‌های ایرانی. *دانشور رفتار*, ۲۲(۱۴)، ۲۶-۱۱.

دزاکام، حسین. (۱۳۹۷). عبور از منطقه درجه زیر صفر، تهران: مولف.
ذوق‌القاری، مریم؛ فتحی زاده، مریم و عابدی، محمد رضا. (۱۳۸۷). تعیین رابطه بین طرح‌واره‌های
ناسازگار اولیه و ابعاد صمیمیت زناشویی زوجین شهر اصفهان. خانواده پژوهی، ۱۵(۴)، ۲۶۱-۲۸۷.

ریو، جان مارشال. (۲۰۰۱). انگلیش و هیجان (ویراست دوم). ترجمه یحیی سید محمدی (۱۳۹۸). تهران: پر اش.

سهند، بهرام؛ زارع، حسین و فتی، لادن. (۱۳۹۳). مقایسه حوزه های مرتبط با طرحواره های ناسازگار اولیه در معتقدان ناموفق و موفق به ترک مواد افیونی و جمعیت غیربالینی. *اعتباد پژوهی*، ۷(۲۸)، ۸۷-۶۵.

شریفی نیا، محمدحسین؛ رحیمی یگانه، زهرا و رحیمی دستجردی، محمد. (۱۴۰۰). پیش‌بینی شیوه های ناکارآمد حل مسئله بر اساس طرحواره های ناسازگار اولیه در افراد وابسته به مواد. *اعتداد شوهر*، ۱۶(۱)، ۲۵۲-۲۳۱.

صلواتی، مژگان و یکه یزدان دوست، رخساره. (۱۳۹۴). طرحواره درمانی، تهران: دانثره.
فاضلی فارسانی، میترا و یوسف وند، آقاطلی. (۱۳۹۷). مقایسه ویژگی های شخصیتی و مکانیسم های
دفاعی در بین معتقدان تحت درمان با متادون و عضو گروه خودبازی شهر اصفهان. *دانش
انتظامی*، ۹۰(۴)، ۶۹-۹۰.

قمی گیوه، حسین و مجرد، آرزو. (۱۳۹۵). پیش بینی گرایش به مصرف سیگتر، مشروبات الکلی و
مواد مخدر و داروهای روان گردان بر اساس متغیر های بد تنظیمی هیجان و تجربه کودک
آزاری در افراد دارای صفات شخصیت مرزی. *اعتیاد پژوهی*، ۳۰(۸)، ۱۱۲-۹۷.

قمی، حسین؛ رستمی، مریم؛ نادر، مقصود و ایل بیگی قلعه نی، رضا. (۱۳۸۹). مقایسه ویژگی های
شخصیتی و مکانیزم های دفاعی در افراد معتاد و غیرمعتمد. *اعتیاد پژوهی*، ۱۵(۴)، ۸۱-۷۱.
لیهی، رابت. (۱۳۹۸). طرحواره درمانی هیجانی. ترجمه منصوره السادات صادقی، احمد نیازاده،
گلناز فیاضی. تهران: قطره. (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۲۰۰۳).

ولی الهی، سمانه. (۱۳۹۶). اعیاد بلای خانمان سوز. تهران: ویهان.
یانگ، جفری. (۱۹۹۹). شناخت درمانی اختلالات شخصیت رویکرد طرحواره محور. ترجمه حسن
حمیدپور، علی صاحبی (۱۳۹۵). تهران: ارجمند.

یانگ، جفری؛ کلوسکو، ژانت و ویشار، مارجوری. (۱۳۹۸). طرحواره درمانی، (ترجمه: حسن
حمیدپور و زهرا اندوز. تهران: ارجمند. (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۲۰۰۳).

References

- Aggarwal, A., Vaish, S., Sharma, D. K., Sushil, C. S., Usman, N., Sudarsanan, S. (2015). A Study of personality profile and criminal behavior in substance abusers. *Industrial Psychiatry Journal*, 24(1), 35-39.
- Alba, A., Calvete, E., Wante, L., Van Beveren, M. L., & Braet, C. (2018). Early Maladaptive Schemas as Moderators of the Association between Bullying Victimization and Depressive Symptoms in Adolescents. *Cognitive Therapy and Research*, 42, 24–35.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5)*. American Psychiatric Pub.
- Andrews, G., Singh, M., & Bond, M. (1993). The Defense Style Questionnaire. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 181(4), 246–256.
- Anestis, J. C., Green, B. A., Arnau, R. C., Anestis, M. D. (2017). Psychopathic Personality Traits in the Military: An Examination of the Levenson Self-Report Psychopathy Scales in a Novel Sample. *SAGE Journal*, 26(4), 43-56.

- Brad, B. (2014). Psychological Defense Mechanisms: A new perspective. *American Journal of Psychoanalysis*, 74 (1), 1-26.
- Calvete, E. Fernández-González, L. González-Cabrera, J. M. Gámez-Guadix, M. (2018). Continued Bullying Victimization in Adolescents: Maladaptive Schemas as a Mediational Mechanism. *Journal of Youth and Adolescence*, 47, 650–660.
- Camodeca, M., Caravita, S. C., Copolla, G. (2015). Bullying in preschool: the association between participant roles, social competence, and social preference. *Aggressive Behavior*, 41(4), 21-33.
- Carvalho, L. A., Reis, A. M., Pianowski, G. (2019). Investigating Correlations between Defense Mechanisms and Pathological Personality Characteristics. *Revista Colombiana de Psiquiatría*, 48(4), 232–243.
- Clifton, J. A. (1995). The effects of parenting style, attachment, and early maladaptive schema on adult romantic relationships (Doctoral dissertation, University of Georgia). *Dissertation Abstracts International*, 56(10), 57-91.
- Espelage, D. L., & Holt, M. K. (2001). Bullying and victimization during early adolescence: Peer influences and psychosocial correlates. *Journal of emotional abuse*, 2(2-3), 123-142.
- Fast, J. (2016). *Beyond bullying: Breaking the cycle of shame, bullying and violence*. Oxford University Press.
- Fischer, T. D., Smout, M. F., Delfabbro, P. H. (2016). The relationship between psychological flexibility, early maladaptive schemas, perceived parenting and psychopathology. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 5(3), 169-77.
- Giovazolias, T., Karagiannopoulou, E., & Mitsopoulou, E. (2017). Can the factor structure of defense style questionnaire (DSQ-40) contribute to our understanding of parental acceptance/rejection, bullying, victimization and perceived well-being in greek early adolescents?. *Europe's journal of psychology*, 13(2), 269.
- Goodwin, R. D., Hamilton, S. P. (2003) Lifetime comorbidity of antisocial personality disorder and anxiety disorders among adults in the community. *Psychiatry Research*, 117 (3), 159-166.
- Hodson, G., Hogg, S. M., & MacInnis, C. C. (2009). The role of “dark personalities”(narcissism, Machiavellianism, psychopathy), Big Five personality factors, and ideology in explaining prejudice. *Journal of Research in Personality*, 43(4), 686-690.
- Holloway, K., Bhullar, N., & Schutte, N. S. (2017). A latent profile analysis of dispositional hope and defense styles. *Personality and Individual Differences*, 114(2), 151-154.
- Johnson, J. G., Cohen, P., Kasen, S., Brook, J. S. (2006). Personality disorders evident by early adulthood and risk for anxiety disorders during middle adulthood. *Journal of Anxiety Disorders*, 71(20), 408-426.

۳۰۶
306

۱۴۰۱۱۶ نو, ۶۳, سپتامبر ۲۰۲۲

- Khosravani, V., Najafi, M., & Mohammadzadeh, A. (2020). The Young Schema questionnaire-short form: A Persian version among a large sample of psychiatric patients. *International journal of mental health and addiction*, 18(4), 949-967.
- Levenson, M. R., Kiehl, K. A., Fitzpatrick, C. M. (1995). Assessing Psychopathic Attributes in a Noninstitutionalized Population. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(1), 151-8.
- Lima, B. V., José e., L. E., Fernandes, L. R. F. (2018). Relationships between bullying and early maladaptive schemas in college students .*Revista Brasileira de Terapias Cognitivas*, 18(1), 57-64.
- Lochman, J. E, g Dodge, K. A. (٢٠٠٣). Social-cognitive processes of severely violent, moderately aggressive, and no aggressive boys. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62(3), 366-374.
- Masangcay, D. (2020). Defense Mechanism of Students Experiencing Cyberbullying: A Qualitative Analysis on Students' Internet Interaction. *Asia Pasific Journal of Multidisciplinary research*, 8(4), 151-162.
- Moran, P., Coffey, C., Romaniuk, H., Olsson, C., Borschmann, R., Carlin, J. B. (2018). The natural history of self-harm from adolescence to young adulthood: a population-based cohort study. *The lancet*, 379(11), 236-43.
- Presniak, M. D., Olson, T. R., Macgregor, M. W. (2010). The role of defense mechanisms in borderline and antisocial personalities. *Journal of Personality Assessment*, 92(2), 137-45.
- Reed, K. P., nugent, W., & cooper, R. L. (2015). Testing a path model of relationships between gender, age and bullying victimization and violent behavior, substance abuse, depression, suicidal ideation, and suicide attempts in adolescence. *Children and Youth Services Review*, 55(3), 128-137.
- Rothon, C., Head, J., Klineberg, E., and Stansfeld, S. (2011). Can social support protect bullied adolescents from adverse outcomes? A prospective study on the effects of bullying on the educational achievement and mental health of adolescents at secondary schools in East London. *Journal of Adolescence Health*, 34(3), 579-588.
- Ruggieri, S., Friemel, T., Sticca, F., Perren, S., and Alsaker, F. (2013). Selection and Influence Effects in Defending a Victim of Bullying: The Moderating Effects of School ConText. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 79(6), 117-126.
- Shaheen, A. M., Hammad, S., Haourani, E. M., Nassar, E.S. (2018). Factors affecting Jordanian schools adolescents experience of being bullied. *Journal of Pediatric Nursing*, 38(2), 66-71.
- Shorey, R. C., Anderson, S. E., & Stuart, G. L. (2012). Gender differences in early maladaptive schemas in a treatment-seeking sample of alcohol-dependent adults. *Substance Use & Misuse*, 47(1), 108-11.

- Swearer, S., M. & Hymel, S. (2015). Understanding the Psychology of Bullying, Moving Toward a Social-Ecological Diathesis-Stress Model. *American Psychological Association*, 70(4), 344–353.
- Tomasson, K., Vaglum, P. (2018). Antisocial addicts: the importance of additional axis I disorders for the 28 -month outcome. *European Psychiatry*, 93(15), 443-449.
- Trull, T. J., & Sher, K. J. (2008). Relationship between the five-factor model of personality and axis I disorders *Schema therapy: A practitioner guide* in a non-clinical sample, *Journal of Abnormal Psychology*, 103, 350-360.
- Turkcapar, H., Kalyoncu, H., Guriz, S. O., Hamamci, S. (2015). Early Maladaptive Schemas and Core Beliefs in Antisocial Personality Disorder. *International Journal of Cognitive Therapy*, 8(4), 306–317.
- Vaillant, G. E. (1999). *Ego mechanisms of defense: A guide for clinicians and researchers*, Washington, DC. American Psychiatric Press.
- Vaughn, M.G., DeLisi, M., Beaver, K.M., Wexler, J., Barth, A., Fletcher, J. (2015). Juvenile psychopathic personality traits are associated with poor reading achievement. *Psychiatry*, 82(3), 177-90.
- Walton, K. E., & Roberts, B. W. (2014). On the relationship between substance use and personality traits: Abstainers are not maladjusted, *Journal of Research in Personality*, 38, 514-535.
- Young, J. E. (2003). Schema therapy for borderline & narcissistic personality disorders. Pittsfield, MA: New. England Educational In

۳۰۸

۱۴۰۱، ۱۶، نو، ۶۳، سپتامبر ۲۰۲۲
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمالی